

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

25 juni 2002

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de integrale jeugdhulp

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Sonja Becq en mevrouw Ria Van Den Heuvel**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Paul Van Malderen ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau, Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

1211 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

– Nr. 3 : Verslag hoorzitting

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	4
1.1. Algemene toelichting	4
1.2. Commentaar bij de artikelen	6
2. Algemene bespreking	8
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	15
4. Stemming van het geheel	26
Tekst aangenomen door de commissie	27

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het ontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp op 6, 11 en 18 juni 2002. Het kindeffectrapport werd aan de commissieleden bezorgd.

In het kader van de bespreking werd een hoorzitting gehouden op 6 juni 2002, met mevrouw Ankie Vandekerckhove, kinderrechtencommissaris, de heer Dirk Broos, teamverantwoordelijke beleids-ondersteuning integrale jeugdhulp, de drie regionale projectleiders en deskundigen uit het werkveld die participeren aan de Centrale Commissie (verslag zie *Parl. St. VI. P. 2001-2002, nr. 1211/3*).

1. Toelichting door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

1.1. Algemene toelichting

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen stelt dat dit ontwerp van decreet moet worden gezien als een instrument dat dringend nodig is om de motie van aanbeveling tot besluit van de maatschappelijke beleidsnota inzake Bijzondere jeugdzorg van het Vlaams Parlement te kunnen uitvoeren (*Parl. St. VI. P. 1998-1999, Nr. 1354/2*).

Over dit ontwerp van decreet werden adviezen uitgebracht door het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, Kind en Gezin, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Vlaamse Onderwijsraad. Deze adviezen zijn opgenomen in Stuk 1211/1. Door de administratie werd tevens een kindeffectrapport opgesteld, dat aan de commissieleden wordt bezorgd.

De minister stelt dat ze eerst het ontwikkelingsproces van de integrale jeugdhulp zal toelichten, en vervolgens de verschillende artikelen van het ontwerp. Voor meer verduidelijking bij de huidige stand van zaken in de drie pilootregio's verwijst de minister naar de hoorzitting met vertegenwoordigers uit de Centrale Commissie en de regionale projectleiders uit de pilootregio's (zie *Parl. St. VI. P. 2001-2002, Nr. 1211/3*).

1.1.1. Het ontwikkelingsproces van de integrale jeugdhulp

1.1.1.1. Planfase

In maart 2000 ging de planfase van start. Een interdepartementale werkgroep heeft het Strategisch plan integrale jeugdhulpverlening uitgewerkt. Deze werkgroep was samengesteld uit medewerkers van het kabinet, het departement WVC (administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn en administratie Gezondheidszorg), aandachtsambtenaren (kinderrechten, armoede en etnisch-culturele minderheden), het departement Onderwijs, en de Vlaamse openbare instellingen Kind en Gezin en het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap.

In het Strategisch plan wordt de missie van de integrale jeugdhulpverlening gedefinieerd : 'Integrale jeugdhulpverlening biedt op grond van een vraag of behoefte een continuüm van hulp aan de minderjarige of de minderjarige en zijn/haar leefomgeving. Dit gebeurt in dialoog met de jongeren en hun leefomgeving, om hun ontplooiingskansen te vrijwaren en hun welzijn en gezondheid te verhogen. Integrale jeugdhulpverlening bestrijkt het gehele domein van het breed maatschappelijk aanbod voor minderjarigen, gaande van informatie- en adviesverstrekking tot en met residentiële hulp'.

Deze missie bevat tal van sleutels om het ontwikkelingsproces van de integrale jeugdhulpverlening verder te concretiseren.

In het Strategisch plan wordt de integrale jeugdhulpverlening afgebakend tot alle minderjarigen of de minderjarige en zijn/haar leefomgeving. De integrale jeugdhulpverlening bevat zowel de integrale jeugdhulp als de nog te ontwikkelen algemene jeugdwelzijnspreventie.

Integraal wordt hoofdzakelijk opgevat als sectoroverschrijdend. Bij de integrale jeugdhulp moeten minstens de zes volgende partners betrokken zijn : 1) bijzondere jeugdbijstand ; 2) algemeen welzijnswerk ; 3) Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap ; 4) geestelijke gezondheidszorg ; 5) onderwijs ; 6) Kind en Gezin.

Om de missie te realiseren, worden zes strategische doelstellingen naar voren geschoven :

1. uitbouwen van een signaalfunctie en het toegankelijker maken van de hulpverlening ;

2. uitbouwen van een toegangspoort tot de onrechtstreeks toegankelijke hulpverlening ;
3. installeren van dwang als modaliteit van hulp ;
4. invoeren van trajectbegeleiding ;
5. kantelen van een aanbodgestuurd naar vraaggericht werken ;
6. harmoniseren van het aanbod.

De hoeksteen van de integrale jeugdhulp is het Kinderrechtenverdrag (Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind van 20 november 1989).

Het Strategisch plan plaatste voor de realisatie van de integrale jeugdhulp volgende kritische succesfactoren voorop :

1. verkrijgen en vergroten van een draagvlak in de sector integrale jeugdhulpverlening ;
2. organiseren van een optimale gegevensverzameling ;
3. bereidheid tot (her)profilering en (her)structurering van de eigen voorziening ten gunste van het cliëntbelang ;
4. invoeren van kwaliteitscriteria en op grond hiervan uitvoeren van metingen ;
5. korte termijn- en lange termijnbelang verenigen en in evenwicht houden van het cliëntbelang ;
6. invoeren van de filosofie van de lerende organisatie ;
7. inclusief denken vanaf politiek en administratief topniveau ;
8. uitwerken van een aanbod voor 18- tot 25-jarigen. Het hulpverleningsproces mag immers niet bruusk worden afgebroken op de leeftijd van 18 jaar.

De interdepartementale werkgroep heeft zeer hard gewerkt. In een mededeling van 16 juni 2000 aan de Vlaamse regering werd reeds de eerste aanzet gegeven tot een meer concreet ontwikkelingsplan. Aan de hand van dit ontwikkelingsplan werden ook de actiemiddelen ter uitvoering van dit plan geformuleerd. Een belangrijke aanbeveling van de interdepartementale werkgroep was dat de verdere ontwikkeling van de integrale jeugdhulpverlening

maar zou kunnen slagen als ook het werkveld wordt betrokken.

1.1.1.2. Actiemiddelen

1) Centrale Commissie

De Centrale Commissie is het sturend orgaan binnen het kader van het reeds geleverde en geconsolideerde advies. Vanuit de Centrale Commissie worden zowel de thematische werkgroepen als de pilootregio's opgevolgd. De Centrale Commissie vervult een scharnierfunctie tussen het bottom-up en top-down werken. De commissie begeleidt hetgeen in de pilootregio's gebeurt, verzamelt de adviezen van de thematische werkgroepen, en vertaalt deze voor de overheid in beleidsadviezen. In de Centrale Commissie zijn vertegenwoordigers van de zes betrokken sectoren aanwezig.

2) Thematische werkgroepen

Elke thematisch werkgroep werkt rond één thema, gelinkt aan de zes strategieën van het Strategisch plan. Deze thema's worden de zes bakens genoemd. Het zijn :

1. toegang tot de rechtstreeks toegankelijke hulp ;
2. modulering ;
3. toegangspoort voor de niet rechtstreeks toegankelijke hulp : diagnostiek versus indicatiestelling en toewijzing ;
4. onderscheid rechtstreeks en onrechtstreeks toegankelijke hulp ;
5. trajectbegeleiding ;
6. dwang.

Deze thematische werkgroepen leverden op korte termijn (najaar 2000) een nota aan de Centrale Commissie betreffende de minimale operationalisering van het baken in functie van de opstart van de pilootregio's. Enerzijds werd een meer diepgaande inhoudelijke uitwerking opgesteld, anderzijds werd uitgewerkt hoe de bakens geoperationaliseerd kunnen worden.

Het mandaat van de deelnemers van de thematische werkgroepen wordt jaarlijks bevestigd en zo mogelijk verlengd. De eerste evaluatie vond eind 2001 plaats. Naar aanleiding van deze evaluatie werden een aantal zaken gewijzigd. Zo werd de thematische werkgroep dwang

omgevormd tot een multidisciplinaire expertenwerkgroep waarvan ook de jeugdmagistraten deel uit maken.

De minister herinnert eraan dat ze in het verleden meermaals aan deze commissie heeft gevraagd om grondig na te denken over het aspect dwang, en hierover een ruim debat aan te gaan. Dit is een zeer moeilijke module, waarbij enerzijds moet rekening worden gehouden met de rechten van het kind en de ouders, maar anderzijds ook met de bescherming van de samenleving.

De Centrale Commissie werd ook gemandateerd om twee bijkomende werkgroepen op te richten, met als thema's crisishulp en de positie van de cliënt. Een van de meest gehoorde opmerkingen met betrekking tot de uitvoering van het proces integrale jeugdhulpverlening was dat men de cliënt niet uit het oog mag verliezen. Aangezien men wil evolueren van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd werken, is de cliëntreflex uitermate belangrijk. De werkgroep Crisishulp werd opgericht met als bedoeling in elke pilootregio ook rond crisishulp te werken.

3) *Pilootregio's*

In de periode februari – maart 2001 zijn na overleg met de minister van Onderwijs de drie pilootregio's aangeduid : het gerechtelijk arrondissement Gent, het gerechtelijk arrondissement Antwerpen en de gerechtelijke arrondissementen Tongeren en Hasselt. In deze regio's zullen de bakens op hun bruikbaarheid getoetst en verder verfijnd worden door ze in de praktijk uit te werken. Aan de pilootregio's wordt een bijzondere inspanning gevraagd om vertegenwoordigers van kinderen, armen en minderheden op te nemen in de werkstructuur om hun participatiekansen te vergroten bij de ontwikkeling van integrale jeugdhulpverlening.

Voor elke pilootregio werden projecten opgesteld en goedgekeurd, waarbij de volgende eisen richtinggevend waren :

1. het realiseren van concrete en herkenbare verbeteringen op het terrein ;
2. maximaal vertrekken van andere en verbeterde inzet van beschikbare middelen ;
3. garanderen van intersectorale betrokkenheid ;
4. het creëren van een katalysatoreffect voor het ontwikkelingsproces ;

5. haalbaarheid op korte termijn ;

6. geen losse acties, maar geïntegreerd in een breder stappenplan.

Aan het hoofd van elke pilootregio staat een regionale projectleider.

1.2. **Commentaar bij de artikelen**

Artikel 2 bevat een aantal definities.

Artikel 3 wijst de drie pilootregio's aan waar het kaderdecreet integrale jeugdhulp van kracht wordt, met name het gerechtelijk arrondissement Gent, het gerechtelijk arrondissement Antwerpen en de gerechtelijke arrondissementen Tongeren en Hasselt.

Artikel 4 geeft aan wat met de integrale jeugdhulp wordt beoogd (de missie).

In artikel 5 worden de sectoren bepaald die minimaal bij de integrale jeugdhulp moeten worden betrokken.

Artikel 6 bevatte oorspronkelijk een opsomming van de algemene principes van de integrale jeugdhulp, zoals die in de algemene toelichting bij het ontwerp als 'bakens van de integrale jeugdhulp' werden weergegeven (zie nr. 3 van de algemene toelichting, 1211/1.). Volgens de Raad van State was de draagwijdte van dit artikel onmogelijk te begrijpen zonder de memorie van toelichting. De Raad van State heeft dan ook geadviseerd om, op basis van de memorie van toelichting, de tekst van het artikel 6 te herwerken tot een duidelijke tekst met een volwaardige juridische draagwijdte. Zo nodig zou de tekst moeten worden opgesplitst in meer dan één artikel. Er werd ingegaan op dit advies van de Raad van State. De tekst van het oorspronkelijke artikel 6 werd volledig herschreven. De nieuwe tekst ligt vervat in de artikelen 6 tot 13. Hierdoor wordt het duidelijker wat de verschillende bakens zijn.

Artikel 7 gaat over het werken met modules. Het hulpaanbod dat hulpaanbieders uit de verschillende bij de integrale jeugdhulp betrokken sectoren ter beschikking stellen van minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving, wordt opgedeeld in modules om te komen tot een geprofileerd hulpaanbod dat de afzonderlijke sectoren overschrijdt. Modules, bijvoorbeeld rond informatieverstrekking of begeleiding van het gezin, situeren zich op het continuüm van informatieverstrekking en adviesverlening tot residentiële hulp, zonder

evenwel bijvoorbeeld elke loutere informatieverstrekking te herleiden tot een hulpmodule. De modulering moet resulteren in een begeleidings- en acceptatieplicht voor de voorzieningen en diensten. Dit betekent dat een voorziening geen hulp aan een cliënt kan weigeren.

Binnen het gemoduleerde hulpaanbod wordt een onderscheid gemaakt tussen het rechtstreeks en het onrechtstreeks toegankelijk hulpaanbod. De Vlaamse regering zal terzake nadere regels bepalen, rekening houdend met de maatschappelijke kostprijs. Deze wordt onder meer bepaald door de frequentie, de duur en de intensiteit van het hulpaanbod en door de betaalbaarheid ervan voor de Vlaamse overheid.

In artikel 8 wordt de rechtstreeks toegankelijke hulp – hulp waarvoor men geen toegangspoort nodig heeft – omschreven. In de mate van het mogelijke wordt aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving rechtstreeks toegankelijke hulp verleend. Het rechtstreeks toegankelijk hulpaanbod wordt per pilootregio binnen een functioneel netwerk georganiseerd.

In artikel 9 wordt ingezoomd op de onrechtstreeks toegankelijke hulp. Tot het onrechtstreeks toegankelijk hulpaanbod hebben minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving enkel toegang via een toegangspoort, die bestaat uit de functies indicatiestelling en toewijzing.

Onrechtstreeks toegankelijke hulp kan enkel worden verleend, indien een intersectorale en multidisciplinaire indicatiestelling die onafhankelijk is van het hulpaanbod, deze hulp indiceert. Dit kan voor de verschillende sectoren vrij ingrijpende wijzigingen met zich meebrengen. Enerzijds zijn er momenteel sectoren waar geen toegangspoort bestaat, bijvoorbeeld de centra geestelijke gezondheidszorg, die toch vergaande hulpverlening met een aanzienlijke maatschappelijke kostprijs verstrekken. Anderzijds bestaat er momenteel ook onrechtstreeks toegankelijke hulp, bijvoorbeeld de dienstverlening van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, waarvoor men door een toegangspoort moet. Voor het Vlaams Fonds is die toegangspoort multidisciplinair. Voor de bijzondere jeugdzorg is de toegangspoort volledig anders georganiseerd, met name via de comités bijzondere jeugdzorg en de jeugdrechter.

De eerste paragraaf van het artikel betreft de indicatiestelling. Deze moet onafhankelijk van het hulpaanbod en multidisciplinair gebeuren. Ten

tweede moet de indicatiestelling voor de hele pilootregio door een team gebeuren dat multidisciplinair is samengesteld en waarin verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn. De samenstelling en werking van dit team wordt geregeld door de Vlaamse regering.

De tweede paragraaf betreft de toewijzing. Indien de indicatiestelling tot onrechtstreeks toegankelijke hulp besluit, koppelt de toewijzing de geïndiceerde hulp aan een beschikbaar hulpaanbod. Zij streeft naar de meest passende hulp. De toewijzing gebeurt voor de hele pilootregio door een team waarvan de Vlaamse regering de samenstelling en de werking zal regelen.

Artikel 10 gaat over de trajectbegeleiding. De trajectbegeleiding wordt samen met de hulp toegewezen. Trajectbegeleiding kan in alle gevallen worden geweigerd, behalve wanneer aan de hulpverlening dwang is toegevoegd.

In artikel 11 wordt bepaald dat binnen de pilootregio een permanent aanbod van crisishulp wordt georganiseerd. Onder meer omdat de crisishulp als een prioriteit wordt beschouwd, werd hieromtrent een afzonderlijke werkgroep opgericht.

Artikel 12 bepaalt dat als geïndiceerde en toegewezen hulp niet vrijwillig wordt aanvaard door de minderjarige of door de minderjarige en zijn leefomgeving, via bemiddeling wordt gepoogd alsnog zijn/hun instemming met deze hulp te verkrijgen. Als men de hulp blijft weigeren, kan alleen de jeugdrechtsbank of de jeugdrechter deze hulp met dwang opleggen.

Artikel 13 heeft het over het registreren en verder verwerken van gegevens in het kader van de integrale jeugdhulp. Op het eerste gezicht lijkt dit een vanzelfsprekend artikel. In de welzijnssector is dit evenwel nog steeds niet evident. Het komt de Vlaamse regering toe om te bepalen wie welke gegevens dient te registreren en op welke manier dit zal gebeuren. Uiteraard moet er rekening worden gehouden met de bescherming van de persoonlijke levensfeer.

Artikel 14 machtigt de Vlaamse regering ertoe om de integrale jeugdhulp in de drie aangewezen gerechtelijke arrondissementen te implementeren volgens de in artikel 6 tot en met 13 vermelde principes. Dit betekent dat de Vlaamse regering op basis van dit ontwerp van decreet enkel uitvoeringsbesluiten kan uitvaardigen voor de drie pilootregio's en dat de besluiten de principes vermeld in de artikelen 6 tot 13 moeten naleven. In-

dien noodzakelijk kan de Vlaamse regering binnen deze contouren een besluit uitvaardigen dat een bestaand decreet voor een van de zes betrokken sectoren wijzigt. Volgens de Raad van State biedt dit ontwerp van decreet voldoende waarborgen om de bevoegdheid van de Vlaamse regering terzake te beperken. Vandaar ook dat de principes in de artikelen 6 tot 13 zijn opgenomen.

Artikel 16 regelt de inwerkingtreding en bepaalt de geldigheidsduur van het decreet. De experimenten in de pilootregio's zijn beperkt tot twee jaar.

2. Algemene bespreking

Vragen en opmerkingen van de leden

– Algemeen

De heer Jan Roegiers is verheugd na drie jaar paars-groen het eerste echte ontwerp van decreet van de minister te kunnen bespreken. Het lid stelt dat het werk niet af is voor de minister wanneer het ontwerp is goedgekeurd. Het decreet moet immers ook nog worden geïmplementeerd.

Ook mevrouw Ria Van Den Heuvel is verheugd dat het ontwerp van decreet ter bespreking voorligt. Ze steunt de inhoud van het ontwerp. Dit is een vertaling van een aantal van de uitdrukkelijke aanbevelingen die de commissie ad hoc bijzondere jeugdzorg vorige legislatuur heeft geformuleerd naar aanleiding van de rondetafelconferentie Bijzondere jeugdzorg, en die vervolgens werden opgenomen in het regeerakkoord van de huidige Vlaamse regering. Tijdens de hoorzitting werd mooi geïllustreerd wat men met de integrale jeugdhulp nastreeft en hoe men het hulpaanbod wil afstemmen.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel stelt een zeer groot voorstander te zijn van de methodiek van strategische planning. Dit is waarschijnlijk de enige werkwijze waarmee men tegelijk met zes sectoren kan samenwerken. Het enige nadeel is dat dit vrij veel tijd in beslag neemt. Het proces vordert slechts stap per stap. De spreker hoopt dat het hele proces wel kan worden afgerond, of dat er ten minste heel belangrijke accenten kunnen worden gelegd, binnen de vooropgestelde timing, met name binnen deze legislatuur.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey is niet zo enthousiast over wat reeds is gerealiseerd inzake integrale jeugdhulp. De spreker vond de hoorzitting wel zeer verhelderend. Ze heeft eruit geleerd dat

het ontwerp, dat tot de pilootregio's beperkt is, moet toelaten dat beleidsvoorbereidend werk kan worden geleverd. Tijdens de hoorzitting zei een spreker dat dit ontwerp van decreet toelaat om een 'juridische luchtbel' te creëren die nodig is om te kunnen experimenteren. In dit dossier moet het begrip 'luchtbel' dus als iets positiefs worden beschouwd, als een broeze maar veilige omgeving waar aan beleidsvoorbereidend werk kan worden gedaan, zodat op het einde van de in tijd beperkte periode conclusies kunnen worden getrokken voor de realisatie van de integrale jeugdhulp.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt dat de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere jeugdzorg en de motie van aanbeveling de toetsteen vormen voor de richting die de integrale jeugdhulp moeten uitgaan. Na toetsing aan de maatschappelijke beleidsnota en de motie van aanbeveling blijkt dit ontwerp voldoende waardevol te zijn om te worden goedgekeurd. Wel betreurt de spreker de verenging in tijd en ruimte. Toch wil de spreker haar steun verlenen aan dit ontwerp, op voorwaarde dat het enkel gaat om beleidsvoorbereidend werk, dat wordt geëvalueerd en eventueel kan worden bijgestuurd en op voorwaarde dat men binnen de contouren van de maatschappelijke beleidsnota en de motie van aanbeveling blijft.

In aanbeveling 29 van de maatschappelijke beleidsnota wordt gevraagd om op korte termijn experimentele regio's voor integrale jeugdhulp te selecteren. Daarbij moet ondersteuning door de Vlaamse overheid worden gegarandeerd door middel van coördinatie en regie, experimentele flexibilisering van de regelgeving, een incentive-beleid en wetenschappelijk effectenonderzoek. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey zegt dat men nog heel wat initiatieven mag verwachten, aangezien voorliggend ontwerp nog maar enkel betrekking heeft op aanbeveling 29.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of de Gezins- en Welzijnsraad een advies uitgebracht heeft over dit ontwerpdecreet. Wat hield het advies desgevallend in ?

Ten slotte wil mevrouw Trees Merckx-Van Goey weten wat de budgettaire impact is van het ontwerpdecreet. Als men de experimenten volop kans wil geven en soms afwijken van de sectorale regelgeving, zal dit bijkomende middelen vergen. Op hoeveel wordt een en ander begroot en waar is dat in de begroting terug te vinden ? Het lid is van oordeel dat de experimenten niet beperkt mogen worden tot de budgettaire mogelijkheden. Het omge-

keerde is wenselijk : het budget moet zich aanpassen aan de noden.

“(…) wovon man nicht reden kann, darüber muss man schweigen” (L. Wittgenstein, Tractatus logico-philosophicus) : de heer Jan Van Duppen beperkt zich dus enkel tot het betuigen van de steun van de sp-a-fractie aan het ontwerpdecreet.

– *Nood aan samenwerking tussen de sectoren*

De heer Jan Roegiers stelt dat voorliggend ontwerp van decreet tegemoetkomt aan een zeer grote nood aan fijnmazige jeugdhulpverlening. De spreker betreurt wel dat de minister verplicht was om een ontwerpdecreet uit te werken om te kunnen komen tot een samenwerkingsplicht. In het verleden kwam er in het verkavelde welzijnslandschap immers niet veel van samenwerking terecht. Deze samenwerkingsplicht is zeker positief, maar beter was geweest als de sector hiertoe zelf het initiatief had genomen.

De heer Koen Helsen stelt dat zijn fractie de principes in dit ontwerp van decreet onderschrijft. Momenteel leidt de verboddeling binnen de jeugdhulp tot heel wat problemen. De bevoegdheden zijn niet duidelijk. Bij doorverwijzingen rijzen er problemen omdat het aanbod ondoorzichtig is. Er zijn blinde vlekken en overlappingen. Sommige jongeren krijgen via verschillende kanalen hulp, anderen worden door niemand geholpen. De nood aan een wetgevend initiatief is bijgevolg groot. Dit ontwerp is een eerste, belangrijke stap in een proces dat al jaren bezig is.

Volgens de heer Felix Strackx onderschrijft ook zijn fractie het principe van integrale jeugdhulp. Al verschillende jaren dringt zijn fractie erop aan dat de versnippering in de welzijnssector wordt aangepakt. De integrale jeugdhulp betekent hiertoe een eerste start. Om aan een aantal maatschappelijke ontwikkelingen te beantwoorden, is ook een grotere efficiëntie in de hulpverlening nodig. De heer Felix Strackx heeft wel vragen bij de uitwerking van de integrale jeugdhulp. De spreker vraagt zich af of de toegangspoort tot de integrale jeugdhulp in de praktijk wel goed zal functioneren.

De heer Koen Helsen vraagt of de minister iets meer kan vertellen over de afspraken met Justitie. Hoe staan de jeugdrechters tegenover dit ontwerp ?

– *Taalgebruik en communicatie*

De heer Jan Roegiers betreurt dat zowel tijdens de hoorzitting als in het ontwerp van decreet een zeer wollig taalgebruik wordt gehanteerd. Iedereen wordt geacht het ontwerp van decreet te begrijpen, maar dit is volgens de spreker niet het geval. De finesse van dit decreet moet ook duidelijk zijn voor de cliënten en de mensen die bij de voorzieningen werken. Mevrouw Ria Van Den Heuvel treedt de heer Jan Roegiers bij. Ook zij vindt dat de sprekers op de hoorzitting zeer sterk een eigen jargon hanteerden. Uit gesprekken met mensen uit de bijzondere jeugdzorg over het proces van de integrale jeugdhulp blijkt dat zij het niet duidelijk vinden welke richting men uitwil. Vermoedelijk heeft dit onder meer te maken met het moeilijke jargon. De spreker vraagt dat er over dit project in dagelijks taalgebruik met de sector, de jongeren en hun ouders wordt gecommuniceerd. Ze hoopt dat de uitvoeringsbesluiten voor meer duidelijkheid zullen zorgen. Ook de heer Koen Helsen vond de hoorzitting weinig concreet en het taalgebruik moeilijk.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel vraagt of een aantal begrippen die in het ontwerp worden gebruikt, bijvoorbeeld 'trajectbegeleiding', niet moeten worden opgenomen in artikel 2 van het ontwerp (definities).

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey wijst erop dat ook het onderwijs door dit ontwerp van decreet wordt gevat, maar dat heel wat CLB's op dit ogenblik nog niet weten wat integrale jeugdhulp juist betekent. Er is hierover communicatie met de sector nodig.

– *Link naar de OCMW's en het jeugdwerk*

De heer Jan Roegiers wil weten waarom de OCMW's niet bij dit ontwerp van decreet betrokken zijn. Dat zou zinvol zijn geweest aangezien de OCMW's vaak financieel tussenkomen bij voorzieningen waar minderjarigen zijn geplaatst.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel mist de sector Jeugd in dit ontwerp van decreet. Misschien moet deze sector systematischer bij het proces worden betrokken. Ook mevrouw Trees Merckx-Van Goey betreurt dat de jeugdsector niet wordt betrokken. Deze sector zou een heel netwerk kunnen inbrengen. Bovendien is deze sector heel uitdrukkelijk gelinkt aan het lokale niveau en het lokaal sociaal beleid. Op dit ogenblik treden in de jeugdsector enkele nieuwe decreten in werking. Men heeft een unieke kans gemist om de dingen die nu in de jeugdsector nieuw worden opgestart, reeds van meet af aan mee op te nemen in het concept van integrale jeugdhulp. De spreker vreest dat er nu

zaken worden opgestart waarvoor later bruggen moeten worden gebouwd naar de integrale jeugdhulp. De spreker beseft wel dat het al een hele klus was om de zes sectoren te betrekken en te komen tot drie pilootregio's. De spreker hoopt dat de pilootregio's in de praktijk voldoende flexibiliteit krijgen om ook de jeugdsector te betrekken.

– *De kop (preventie) en de staart (MOF)*

De heer Jan Roegiers vraagt of hij het juist begrijpt dat jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd, niet echt tot het doelpubliek van dit ontwerp behoren. Worden zij bijgevolg uitgesloten van de herstelgerichte afhandeling?

De heer Felix Strackx vindt dat de preventie te weinig aan bod komt in dit ontwerp. Steeds meer jongeren raken in een problematische opvoedingsituatie (POS) verzeild. Tijdens de vorige legislatuur bracht deze commissie meerdere werkbezoeken aan instellingen voor POS-jongeren. Er vond ook een rondetafelconferentie plaats waar men specialisten kon vragen naar de oorzaken van het toenemend aantal POS-jongeren. Twee duidelijke oorzaken sprongen volgens de heer Strackx naar voren. Ten eerste de culturele ontworteling bij een aantal allochtone jongeren, ten tweede het almaar toenemend aantal kinderen die in een gebroken of hersamengesteld gezin leven. Vooral dit laatste gegeven was de rode draad in de uiteenzettingen van de deskundigen. De spreker wil gescheiden mensen zeker niet met de vinger wijzen, maar stelt dat het wetenschappelijk quasi vaststaat dat dit de oorzaak is van een heel aantal problematische opvoedingsituaties. In onze samenleving is de druk op relaties veel te hoog. De verwachtingen ten aanzien van de partner zijn vaak onrealistisch. Misschien moet men eens nagaan vanwaar dit onrealistisch verwachtingspatroon komt en wat hieraan kan worden gedaan.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey betreurt dat de preventie en de jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, geen voorwerp uitmaken van dit ontwerp van decreet. De minister opteert enkel voor het middenstuk van de integrale jeugdhulp. Uit de hoorzitting bleek wel dat de pilootregio Antwerpen in zekere mate aandacht wil besteden aan jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Dit verheugt de spreker. De spreker hoopt ook dat de Centrale Commissie en de wetenschappelijke opvolging van de verschillende projecten linken leggen naar deze jongeren. Men kan zich voor deze doelgroep geen stilstand van een tot twee jaar veroorloven. De spreker is bezorgd om de kloof die zou kunnen

ontstaan tussen MOF- en POS-jongeren. Deze bezorgdheid werd trouwens ook tijdens de hoorzitting verwoord.

Ook mevrouw Sonja Becq vraagt aandacht voor de link naar preventie. In sommige regio's is de preventieve werking onvoldoende aanwezig, is de eerstelijns onvoldoende uitgebouwd. De aanwezigheid van preventie heeft een invloed op de meetresultaten en speelt mee in de mogelijkheden die aan een experiment geboden worden.

– *(Niet-)pilotregio's*

De heer Koen Helsen vindt de keuze voor de drie pilootregio's misschien wel een goede afspiegeling van de maatschappij, maar vraagt zich af of er geen problemen zullen rijzen op het vlak van de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid. Een minderjarige die in een van de drie betrokken regio's woont, zal op basis van regels die van de huidige decretale bepalingen afwijken, immers anders geholpen worden. Op de hoorzitting werd wel gezegd dat er afwijkingen mogelijk zijn, en dat de regio's ruim geïnterpreteerd kunnen worden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vreest ook dat er een kloof kan ontstaan tussen de pilootregio's en de rest van Vlaanderen. Als men dit opneemt als een aandachtspunt bij de uitvoering van dit ontwerp van decreet, zodat deze kloof overbrugbaar blijft, wil de spreker dit ontwerp van decreet positief onthalen en alle kansen geven.

Voorts vraagt mevrouw Sonja Becq naar de mogelijkheden van de niet-pilootregio's. Welke experimenteerruimte hebben zij als ze niet mogen afwijken van de regelgeving zoals de pilootregio's? Worden die regio's niet gediscrimineerd?

Toen men in de vorige legislatuur aanbeveling 29 (experimentele regio's voor integrale jeugdhulp) opstelde, had men enigszins iets anders voor ogen dan hetgeen nu in het ontwerp van decreet is uitgewerkt, zegt mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Zo was het de bedoeling om veel sneller te experimenteren en wilde men voortbouwen op het reeds bestaande aanbod. De selectie en afbakening van de drie pilootregio's betekent echter dat men niet zal voortwerken met de experimenten die anno 1999 reeds bestonden, en waarvoor in aanbeveling 29 extra steun werd gevraagd. Ondertussen is heel wat tijd verloren gegaan. Op het werkveld is nog niet zo veel van de integrale jeugdhulp zichtbaar.

– *Afwijking van bestaande regelgeving – noodzaak van een decreet*

De heer Koen Helsen vindt de machtigingsbevoegdheid in artikel 14 vrij ruim. In het artikel staat dat de Vlaamse regering indien noodzakelijk bij besluit regels kan uitvaardigen die afwijken van de bepalingen van de in artikel 5 vermelde decreten en dat ze de uitvoering van sommige van die bepalingen kan schorsen. Het woord 'noodzakelijk' geeft geen duidelijkheid over hoe vergaand deze bevoegdheid is. Is deze bevoegdheid niet te vergaand, en zorgt ze niet voor een zekere rechtsonzekerheid ?

De heer Koen Helsen stelt voorts dat artikel 14 wel bepaalt dat de besluiten van de Vlaamse regering binnen twee maanden na goedkeuring ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd, maar dat dit eigenlijk betekent dat het Vlaams Parlement slechts na de feiten wordt betrokken. Het Vlaams Parlement kan dan niet echt meer toetsen in welke mate van de decretale bepalingen wordt afgeweken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey zegt dat in de maatschappelijke beleidsnota geen decreet werd gevraagd voor de uitvoering van aanbeveling 29. Na de toelichting door de minister en de hoorzitting is de spreker wel overtuigd geraakt van de noodzaak van een decreet. Een decreet is om verschillende redenen nodig, en deze redenen dienen ook voldoende te worden verduidelijkt bij de bespreking van dit ontwerp. Het gaat immers om meer dan wat in de toelichting staat. Daar staat dat het ontwerp nodig is om te kunnen afwijken van de zes bestaande decreten. Indien dat de enige reden was, zou het onbehoorlijk zijn om als wetgever een *carte blanche* te geven aan de Vlaamse regering om via besluiten van de bestaande decretale bepalingen te kunnen afwijken. De spreker hoopt dat het Vlaams Parlement er minutieus op zal toekijken dat de Vlaamse regering niet meer dan nodig van deze machtiging gebruik zal maken. Bovendien moeten de afwijkingen steeds gemotiveerd zijn. Ze moeten ertoe strekken de integrale jeugdhulp te realiseren. Daarbij is het niet voldoende dat de overheid de bestaande wetgeving wijzigt om de coördinatie en afstemming van het aanbod te vergemakkelijken. De overheid heeft de bijkomende plicht om voor elke zorgvraag een aanbod op maat te garanderen. Enkel wanneer de overheid deze plicht nakomt, of ten minste beleidsvoorstellen uitwerkt om dit in de toekomst mogelijk te maken, mag van de bestaande wetgeving worden afgeweken.

Ten tweede is dit ontwerp van decreet nodig om te komen tot een intersectorale indicatiestelling en toewijzing, waarbij men uitgaat van de jongere.

Momenteel bestaan er beschotten tussen onder meer het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH), Kind en Gezin, de bijzondere jeugdzorg, het algemeen welzijnswerk. Soms is de hulp rechtstreeks toegankelijk, soms niet. Het ontwerpdecreet is dus noodzakelijk om uit die dualiteit te geraken, via één toegangspoort, uiteraard met als uitgangspunt de betrokkene.

Ten derde moet er een decreet komen om ook te kunnen werken rond de leefomgeving van de jongere. Dit is een belangrijke bijkomende finaliteit. Momenteel heeft bijvoorbeeld het Vlaams Fonds de opdracht om het hele beleid ten aanzien van personen met een handicap te voeren, maar er geldt voor het Vlaams Fonds geen juridische verplichting om de leefomgeving daarin mee op te nemen. Het meenemen van het werken rond de leefomgeving van de jongeren betekent dus een verzwaring van de beleidsverantwoordelijkheid. Hierdoor wordt wel een combinatie van zorgvormen mogelijk. Dit is een surplus voor de jongere.

Aanbeveling 29 van de motie stelde dat de pilootregio's ondersteuning moesten krijgen door middel van coördinatie en regie. Het lid stelt vast dat het ontwerpdecreet meer biedt ; er wordt immers gesproken van netwerking. In netwerking zal veel geïnvesteerd moeten worden en is op zich een afzonderlijke finaliteit.

Voor de spreker zijn dat allemaal redenen waarom het ontwerpdecreet, dat in tijd en ruimte beperkt is, en beperkter dan de motie, toch waardevol is.

Wat gebeurt er na afloop van het experiment, vraagt mevrouw Trees Merckx-Van Goey voorts. Hoe geeft de minister zekerheid aan de hulpvragers en de hulpverleners dat ze naderhand niet slechter af zijn, als de praktijk leert dat bepaalde zaken omkeerbaar moeten zijn ? Welke zekerheid kan de minister geven ?

– Registratie en evaluatie

De heer Jan Van Duppen dringt aan op een kwalitatieve- en kwantitatieve-effectenmeting. Het aantal opnames in de gesloten instelling zou een waarderemeter kunnen zijn.

De heer Koen Helsen denkt dat het moeilijk zal zijn om de pilootregio's te evalueren. Welke gegevens zal men gebruiken om een vergelijking te maken met de huidige situatie ? Momenteel zijn er geen kwalitatieve en kwantitatieve cijfers voorhanden. De verschillende sectoren werken met ver-

schillende begrippen. Zo gaan sommige sectoren uit van een medisch model, en anderen van een pedagogisch model. Misschien moet er worden verijnd hoe en wanneer men wil evalueren. De duur van het project bedraagt twee jaar. Er moet duidelijk worden afgesproken wanneer er moet worden geëvalueerd. Dit mag niet afhangen van regio tot regio. Streefdatum zou moeten zijn om tegen begin 2004 een evaluatie te maken, zodat tijdens deze legislatuur nog de nodige conclusies kunnen worden getrokken.

– *Kwetsbare groepen*

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey wil weten hoe via het ontwerpdecreet specifieke aandacht wordt besteed aan de meest kwetsbare groepen. Worden specifieke methodologieën gehanteerd en kunnen ze afgedwongen worden? Spreker is van oordeel dat als dan toch extra inspanningen worden geleverd, ze dan prioritair moeten uitgaan naar die meest kwetsbare groepen.

Hierbij aansluitend: hoe werden en worden de verenigingen waar armen het woord nemen en de minderheden betrokken bij het uitzetten van de krijtlijnen?

Antwoord van de minister en repliek van de leden

– *Algemeen*

De minister antwoordt dat het advies van de Gezins- en Welzijnsraad niet werd gevraagd voor dit ontwerpdecreet, omdat in het najaar van 2001 reeds een reflectienota werd gevraagd over het strategisch plan integrale jeugdhulp. Over de concrete invulling van het ontwerpdecreet, die betrekking heeft op de inhoudelijke opdracht van de pilootregio's en vervat zit in de artikelen 6 tot 12, heeft de Gezins- en Welzijnsraad dus wel een advies uitgebracht. De minister belooft deze reflectienota te bezorgen.

Wat de ingezette middelen aangaat, zegt de minister dat zowel in 2001 als in 2002 2.478.935 euro (100 miljoen frank) werd voorzien op de begroting. Dat wordt gecontinueerd in 2003. Het is nooit de bedoeling geweest om met totaal nieuwe initiatieven te starten, maar wel om het bestaande aanbod beter te organiseren en tot een grotere integratie te komen van de zes sectoren. Dit betekent niet dat het om een besparingsoperatie zou gaan. Er werd en wordt verder geïnvesteerd in de bijzondere jeugdzorg, de gehandicaptensector, de geestelijke

gezondheidszorg enzovoort, maar altijd vanuit het uitgangspunt dat de investeringen later moeten passen in het patroon van de integrale jeugdhulp.

– *Taalgebruik en communicatie*

De minister begrijpt de opmerkingen over het taalgebruik. Anderzijds is het voor degenen die betrokken zijn bij het opmaken van het strategisch plan, nodig om een soort uniform taalgebruik te hanteren en los te komen van hun eigen sectoraal taalgebruik. De minister heeft aan de Centrale Commissie gevraagd om werk te maken van een meer helder taalgebruik en de gehanteerde begrippen en modules duidelijk te definiëren. Het is de bedoeling ten minste te komen tot terminologie die deze commissie en de sectoren begrijpen. Er werden heel wat inspanningen gedaan om alle kaders in de pilootregio's te informeren; de kaders zijn nu mee met het verhaal. Het was nog niet mogelijk om reeds iedereen op het werkveld te bereiken. De minister neemt de bezorgdheid van de leden in ieder geval mee. Er moet wel over gewaakt worden dat men niet evolueert van een wollig naar een administratief taalgebruik.

– *Positie cliënt en kwetsbare groepen*

Bij de evaluatie na één jaar werd aan de Centrale Commissie tevens gevraagd een bijkomende werkgroep positie cliënt op te richten, precies om de terugkoppeling naar de cliënt te krijgen. Extra aandacht voor de meest kwetsbare groepen is binnen die werkgroep op Vlaams niveau mogelijk. Aan de pilootregio's werd uitdrukkelijk gevraagd om vertegenwoordigers van de verenigingen waar armen het woord nemen en van allochtonen en andere minderheden te betrekken bij de uitvoering van de verschillende pilootprojecten. De minister veronderstelt dat mevrouw Trees Merckx-Van Goey bedoelde dat de meest kwetsbare groepen prioritair toegang krijgen tot het schaarse aanbod. Die boodschap werd in ieder geval meegegeven aan de pilootregio's. Dit betekent niet dat reeds is uitgemakt dat het moet gaan om positieve discriminatie. Dit moet op het terrein worden uitgetest; later moet hierop zeker teruggekomen worden.

– *Link naar OCMW's en jeugdsector*

De minister antwoordt verder dat de jeugdsector op Vlaams niveau uitdrukkelijk geen vragende partij was om betrokken te worden bij het proces integrale jeugdhulp. De jeugdsector wenst niet geassocieerd te worden met hulpverlening. Dat neemt niet weg dat in de pilootregio's bepaalde aspecten

van jeugdwerk betrokken kunnen worden. Speelpleinwerking kan bijvoorbeeld een preventieopdracht uitoefenen. Hetzelfde geldt voor de OCMW's en de lokale besturen. Op Vlaams niveau is het zeer moeilijk om de lokale besturen te plaatsen naast de verticale, categoriale sectoren die bij integrale jeugdhulp betrokken zijn. Op lokaal niveau echter gaan de experimenten niet voorbij aan de lokale werkingen.

– *(Niet-)pilootregio's*

Ingaand op de opmerking van mevrouw Trees Merckx-Van Goey dat alleen aanbeveling 29 door het ontwerpdecreet wordt gevat, wijst de minister naar de Memorie van toelichting waar integrale jeugdhulp gesitueerd wordt. Daarin worden 16 aanbevelingen van de motie van aanbeveling meegenomen. Het ontwerpdecreet heeft tot doel de pilootregio's te omkaderen zodat ze de andere aanbevelingen kunnen realiseren. Het was toch de uitdrukkelijke wens van het Vlaams Parlement om eerst in experimentele regio's te werken, en niet meteen in heel Vlaanderen wijzigingen door te voeren. Wat de niet-pilootregio's aangaat werd met de provincies een contract afgesloten om voortdurend te communiceren over wat in de pilootregio's en de Centrale Commissie gebeurt. Uiteraard kan buiten de pilootregio's niet geëxperimenteerd worden buiten de bestaande decreetgeving. Dit is de essentie van het ontwerp : experimenten zijn beperkt in tijd en ruimte, zoals het parlement heeft aangegeven.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey repliceert dat dit opgaat voor Oost-Vlaanderen waar vanuit Gent voldoende bruggen zijn naar het Waasland, waar – zonder pilootregio te zijn – wat geëxperimenteerd wordt. Voor Antwerpen is dat minder evident : de grootstedelijke problematiek leunt niet aan bij de verwachtingen van andere regio's in de provincie. Volgens het lid zijn echter heel West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant niet betrokken.

De heer Eric Berx, kabinetsmedewerker, namens de minister, ontkent dit ten stelligste. Met alle provincies, dus ook met West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant werd een overeenkomst gesloten, juist met de bedoeling de informatie door te geven. Het gaat om een welomschreven opdracht waarvoor bijkomende middelen werden toegekend. Ten tweede is op centraal niveau met de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) overeengekomen om die opdracht mee te sturen. De opdracht is beperkt tot informatie en communicatie, maar in twee richtin-

gen : het is ook de bedoeling dat het centrale niveau op de hoogte wordt gebracht van de ontwikkelingen ter plaatse.

– *Afwijking van de decreetgeving en de toekomstperspectieven*

Uiteraard is het afwijken van de regelgeving alleen toegestaan in de pilootregio's, zegt de heer Eric Berx. De Raad van State heeft het ontwerpdecreet positief geadviseerd juist omwille van de afbakening in tijd en ruimte. De minister verduidelijkt dat het om een soort laboratoriumsituatie gaat. Gedurende twee jaar wordt de bestaande regelgeving in bepaalde regio's opzijgezet om via pilootprojecten horizontale dwarsverbindingen te leggen tussen de zes sectoren. De Raad van State heeft gezegd dat dit mogelijk is. Het ontwerpdecreet leidt dus niet tot ongelijkheid. Bovendien wordt artikelsgewijze beschreven waar het in de experimenten om gaat (toegangspoort, indicatiestelling enz.). Het Vlaams Parlement weet op die manier wat de regering zal aanvangen en krijgt dus voldoende rechtszekerheid. Des te meer omdat het parlement de sleutel op de deur houdt doordat de besluiten van de regering binnen de zes maanden door het parlement bekrachtigd moeten worden. Het parlement kan dit weigeren als het oordeelt dat een en ander misloopt.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen begrijpt dat de besluiten pas van kracht zijn na bekrachtiging door het parlement. De minister antwoordt ontkennend. Ze zijn van kracht zodra de regering ze heeft goedgekeurd, maar het parlement kan ze schorsen.

Mevrouw Sonja Becq vraagt dat erover gewaakt wordt dat alleen afwijkingen van de bestaande regelgeving worden gevraagd als het niet anders kan en in de veronderstelling dat ze kunnen blijven gelden. De minister repliceert dat het eigen is aan experimenten dat ze kunnen worden stopgezet als blijkt dat ze niet deugen. De bekommernis van de sector is tweevoudig : enerzijds vraagt men niet te snel te gaan, anderzijds vraagt men na twee jaren ver genoeg te staan om de principes te kunnen vastleggen in een kaderdecreet. Als de experimenten mislukken is er een groot probleem. Het is de bedoeling tijd te geven voor experiment, maar voor het einde van de zittingsperiode een aantal stappen te verankeren zodat ze toepasbaar worden voor heel Vlaanderen. In de sector leeft de vrees dat er de volgende zittingsperiode een andere minister zou aantreden die het proces niet meer wil voortzetten. De minister heeft daarop geantwoord dat

behalve de sector, ook het parlement dit proces mee draagt. Na de verkiezingen zullen allicht voldoende volksvertegenwoordigers dit proces blijven dragen. In dat geval zal de volgende minister moeilijk het proces kunnen laten vallen. In die zin zijn er toch voldoende waarborgen dat de inzet van mensen en middelen niet voor niets zullen zijn.

– *Registratie en meting*

Er wordt momenteel gewerkt aan een voorstel voor registratie en de meting van de kwalitatieve en kwantitatieve effecten, zegt de minister voorts. Op dit ogenblik is er dus nog geen pasklaar antwoord. Het moet de finaliteit zijn van de integrale jeugdhulp dat de bijzondere jeugdzorg bijzonder is. Het is ook de zorg van de minister om te evolueren naar kwalitatieve en kwantitatieve meetinstrumenten om de efficiëntie en de effectiviteit van de ingezette middelen te kunnen meten. Dat is in de welzijnssector geen gemakkelijke oefening.

– *Jongeren die een als misdrijf omschreven feit pleegden (MOF)*

De heer Eric Berx zegt dat het een misverstand is dat jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd (MOF) geen hulpbehoeften zouden hebben en uitgesloten zouden zijn van de integrale jeugdhulp. Wel werd gestipuleerd dat specifieke herstelgerichte afhandelingen niet specifiek hulpverlening zijn. Dat komt volledig overeen met hetgeen in de motie van aanbeveling werd opgenomen. Hoe dan ook zal het nieuwe jeugdrecht zich daarover uitspreken. Minstens moest de ruimte gelaten worden om jongeren die een delict hebben gepleegd en verantwoordelijkheid te dragen hebben, een beroep kunnen doen op hulpverlening als ze dat nodig hebben. Daarom maken de (gesloten) gemeenschapsinstellingen integraal deel uit van de integrale jeugdhulp.

– *Betrokkenheid jeugdrechters*

De jeugdrechters werden betrokken bij de verschillende stappen in het proces integrale jeugdhulp, zegt de heer Eric Berx. Er heeft een studiedag plaatsgevonden met de jeugdmagistraten en in de werkgroep Dwang zijn jeugdrechters betrokken, in die zin dat zowel een parketmagistraat als een vertegenwoordiger van de Unie van Nederlandstalige Jeugdmagistraten deelnemen. Volgens het ontwerpdecreet kan geïndiceerde hulp enkel bij dwang worden opgelegd door de jeugdrechter. Hulpverleners kunnen dit niet. De inzet van de integrale jeugdhulp is dat de indicering goed gebeurt.

Anderzijds kan de jeugdrechter nu vormen van hulp opleggen, ook als die niet geïndiceerd zijn. Dat is het spanningsveld. Met de jeugdrechters werd afgesproken in de pilootregio's informatie nauwgezet uit te wisselen als de toegangspoort eenmaal operationeel is. Op dat ogenblik zal de jeugdrechter beslissen, als geïndiceerde hulp niet aanvaard wordt, of het maatschappelijk verantwoord is dat de geïndiceerde hulp opgelegd wordt. Nu al beslissen jeugdrechters voor 95 % binnen het ruime kader van de adviezen die ze krijgen. Het komt erop aan die resterende 5 percent te doen afnemen.

– *Evaluatie, toekomstperspectieven en de rol van het parlement*

Het ontwerpdecreet dat de integrale jeugdhulp eventueel voor heel Vlaanderen moet verankeren is aangekondigd voor het einde van deze zittingsperiode. Mevrouw Sonja Becq vraagt of de experimenten voldoende op voorhand worden geëvalueerd zodat er voor de einddatum van de experimenten duidelijkheid is over de toekomst. De minister antwoordt dat permanent zal worden geëvalueerd, zodat elementen meegenomen kunnen worden voor verankering in een ontwerpdecreet voor het einde van de zittingsperiode, dus voor het einde van de projecten op 30 juni 2004. Wat met het aangewezen personeel moet gebeuren, dat zal in functie daarvan mee geëvalueerd worden.

Mevrouw Sonja Becq merkt op dat dit ontwerpdecreet niets vermeldt over die evaluatie. De minister is van oordeel dat dit niet nodig is. Het parlement kan toch op elk moment het decreet evalueren. Genoemd lid, alsook mevrouw Trees Merckx-Van Goey en mevrouw Ingrid van Kessel zijn het daar niet mee eens. De motie van aanbeveling die de aanzet tot het proces integrale jeugdhulp is geweest, was gedragen door een 'meerpartijdigheid', zegt mevrouw Trees Merckx-Van Goey, waarbij het woord partijdig niet slaat op een politieke partij, maar op ruimere invalshoeken. Dat heeft bewerkstelligd dat de aanbevelingen van de motie werden ingeschreven in een "partijdig" document, nl. het regeerakkoord. De minister van haar kant zegt voor dit proces ook in de toekomst te rekenen op een 'meerpartijdigheid' binnen het parlement, op basis van het belang en de grote inzet. Welke garanties heeft het parlement dat de minister een appel blijft doen op het Vlaams Parlement? Het parlement moet het ook mee kunnen volgen. Ze moet niet in de plaats treden van de regering, maar controle en gelegenheid voor bijsturing is noodzakelijk. Het parlement wordt volgens het ontwerp-

decreet enkel gevraagd de besluiten te bekrachtigen, wat beperkt blijft tot een ja- of neewoord.

De minister is het daar niet mee eens. Naar aanleiding van de bekrachtiging van de besluiten zal ongetwijfeld een bespreking in het parlement plaatsvinden. Door dit ontwerpdecreet is dus een permanente evaluatie ingebouwd. De sector rekent er ook op dat het parlement permanent betrokken blijft. Het parlement moet geloven in zijn eigen kracht. Een proces dat zolang bezig is, kan niet zomaar stilgelegd worden.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel is van oordeel dat de bekrachtiging een sterk instrument is, en dat voor het eerst zoveel verantwoordelijkheid wordt gegeven. Mevrouw Sonja Becq repliceert dat dit niet meer dan logisch is aangezien aan de regering *carte blanche* wordt gegeven. Mevrouw Ria Van Den Heuvel beaamt dat, maar onderstreept dat het de verantwoordelijkheid bij het parlement legt. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey antwoordt dat het een nieuw element is en hopelijk een keerpunt dat niet alleen op de politieke meerderheid een beroep wordt gedaan. De minister repliceert dat voor dit proces altijd 'meerpartijdigheid' gevraagd werd.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 2

De heer Felix Strackx leest in 5° dat de hulpvrager zowel de minderjarige kan zijn, zijn leefomgeving of elke andere persoon die hulp vraagt voor de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving. Betekent dit dat iedereen hulpvrager kan zijn? Kan iemand bijvoorbeeld hulp vragen wanneer een buurjongen vervelend gedrag vertoont? Tot wie moet die persoon zich dan wenden? Welk gevolg wordt er dan aan de klacht gegeven? Volgens de huidige regelgeving moet men in dergelijke gevallen bij de comités voor bijzondere jeugdzorg terecht. Hoe ziet hun rol eruit volgens het ontwerp van decreet?

De minister antwoordt dat er werd geopteerd voor een zeer ruime definitie van het begrip 'hulpvra-

ger'. Vanuit de visie dat elkeen verantwoordelijk is voor hetgeen er in zijn omgeving gebeurt, moet het voor iedereen mogelijk zijn om hulp in te roepen. Men bevindt zich hier wel op het spanningsveld van de klagende burger, die te snel formeel hulp inroept, bijvoorbeeld bij de politie. Dit is zeker niet de bedoeling van dit ontwerp. Wel wil men de burgers responsabiliseren, zodat zij bijvoorbeeld gevallen van kindermishandeling in hun omgeving zullen melden. Bedoeling is dat men in de pilootregio's gaat uitklaren waar men met aanmeldingen terecht kan. Volgens de huidige regelgeving is dat bij de politie en de comités. In de motie van aanbeveling tot besluit van de maatschappelijke beleidsnota bijzondere jeugdzorg het Vlaams Parlement wordt gevraagd dat de comités niet langer op de eerste lijn werkzaam zijn. Mensen zouden met hun klachten bij minder ingrijpende hulpvormen dan de comités terecht moeten kunnen. De vrij toegankelijke hulp moet voor elke hulpvrager openstaan. Daar zal men met zijn klacht naar het juiste hulpverleningskanaal worden doorverwezen. Momenteel zijn de comités laagdrempeliger dan oorspronkelijk bedoeld. De comités kaderen in de jeugdbescherming, waar het gaat om meer ingrijpende maatregelen, die louter hulpverlening overstijgen. In het definitieve plaatje van de integrale jeugdhulp zullen de comités horen bij de niet vrij toegankelijke hulp. De pilootregio's moeten dit wel nog uitwerken. De heer Felix Strackx concludeert dat dit impliceert dat men nog enkel bij de comités terecht komt na doorverwijzing, wanneer de andere jeugdhulp faalt. De minister zegt dat dit mogelijk is.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt ook voorstander te zijn van een ruime omschrijving van het begrip 'hulpvrager', wanneer dit in het voordeel van de jongere is, zodat bijvoorbeeld ook de school of het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) een hulpvrager kan zijn.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of er geen definitie nodig is van het begrip 'regionaal projectleider', dat in artikel 15 voorkomt. Aan welke criteria moeten zij beantwoorden om te worden aangesteld? Kan er slechts één regionaal projectleider per pilootregio zijn, of kan er bijvoorbeeld in één pilootregio zowel een projectleider zijn die de link legt naar Onderwijs, en één die de link legt naar Welzijn? Uit artikel 15 wordt dit niet duidelijk.

De minister antwoordt dat een definitie op basis van de aanwervingsvoorwaarden tot de mogelijkheden behoort. De regionale projectleider heeft uiteraard wel niet de autonome bevoegdheid om bin-

nen dit ontwerp regels te gaan wijzigen. Hij kan enkel aanbevelingen doen. Uiteindelijk is het de minister die de regelgeving wijzigt en aan het parlement voorlegt. De heer Eric Berx, kabinetsmedewerker, antwoordt namens de minister dat hij twijfelt aan het nut van een definitie van 'regionaal projectleider'. De regionale projectleiders hebben tijdens de hoorzitting verduidelijkt wat zij doen. Hun mandaat is duidelijk. Bovendien gebeurt de advisering aan de ministers (Onderwijs en Welzijn) door de Centrale Commissie. De regionale projectleiders zijn enkel bij de uitvoering betrokken. Voorts stelt de heer Eric Berx dat er per pilootregio slechts één regionaal projectleider mogelijk is.

– Mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen dienen een amendement in dat ertoe strekt een aantal bijkomende definities op te nemen. Aan dit artikel zouden ze een 7°, 8°, 9° en 10° willen toevoegen, die luiden als volgt :

“7° indicatiestelling : het vaststellen van de zorgbehoefte bij de hulpvrager en het toekennen van geschikte hulp ;

8° trajectbegeleiding : een methodische aanpak die erop gericht is hulpvragers die niet in staat zijn zelfstandig te functioneren in de samenleving en daardoor dreigen in een risicosituatie terecht te komen, zodanig te helpen dat ze succesvol kunnen participeren in de directe leef- en woonomgeving. Dat kan via een met de hulpvrager overeengekomen intensief, planmatig en fasegewijs hulpverleningsprogramma ;

9° rechtstreeks toegankelijke hulp : de hulp is laagdrempelig en rechtstreeks toegankelijk. De doorstroming naar de niet rechtstreeks toegankelijke hulp wordt alleen daar toegelaten waar het werkelijk nodig is ;

10° onrechtstreeks toegankelijke hulp : de hulpvrager moet eerst via een bepaalde instantie passeren om toegang te krijgen tot een bepaalde hulp. Die hulp wordt bijvoorbeeld georganiseerd via een Comité voor Bijzondere Jeugdzorg, een Jeugdrechtbank of een Provinciale Evaluatiecommissie.” (Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 1211/2, am.nr. 1)

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey zegt dat misschien in het ontwerp expliciet moet worden gesteld dat men de gebruikelijke definities van deze begrippen hanteert. De spreker beseft wel dat dit ontwerp er enkel toe strekt beleidsvoorbereidend te kunnen werken in de pilootregio's, en dat een

aantal begrippen nog moeten worden ingevuld. Mevrouw Ria Van Den Heuvel stelt begrip te kunnen opbrengen voor dit amendement. Zelf heeft ze ook al gewezen op het nut van bijkomende definities (zie algemene bespreking). Mevrouw Sonja Becq meldt dat het ontwerp ook geen definitie bevat van het begrip 'crisishulp', dat voorkomt in artikel 11.

De heer Eric Berx, kabinetsmedewerker, antwoordt namens de minister dat men bijkomende definities zou kunnen opnemen, maar dat het wel de bedoeling is dat men in de pilootregio's een aantal zaken nog kan uitklaren. Indien men bijkomende definities opneemt, dan moeten deze ook in overeenstemming zijn met de Memorie van toelichting. De minister is van oordeel dat de definities in het amendement niet overeenstemmen met de bedoelingen in het ontwerpdecreet. Als men indicatiestelling definieert als het vaststellen van de zorgbehoefte bij de hulpvrager en het toekennen van geschikte hulp, dan wordt er eigenlijk al een keuze gemaakt voor de combinatie van vaststellen én toekennen. Dit terwijl het niet de bedoeling is dit reeds op dit ogenblik uit te maken (zie de bespreking van artikel 9). Men zou de omschrijving uit de Memorie van toelichting kunnen overnemen in de artikelen, maar de Raad van State raadt dit principieel af. Het is aan de commissie om hierover te beslissen. Hetzelfde geldt voor de trajectbegeleiding. Het amendement stelt verkeerdelijk dat het zou gaan om hulpvragers “die niet in staat zijn zelfstandig te functioneren in de samenleving en daardoor dreigen in een risicosituatie terecht te komen”. Het gaat er wel om dat na een indicatiestelling en een toewijzing de zorgvrager gebruik kan maken van een trajectbegeleider. De voorwaarden in het amendement hoeven niet vervuld te zijn. Binnen het Vlaams Fonds zijn bijvoorbeeld personen met een ‘toegangsticket’ die nu geen recht hebben op trajectbegeleiding. Zij dreigen daarom nog niet in een risicosituatie terecht te komen, maar zouden toch binnen integrale jeugdhulp een beroep kunnen doen op een trajectbegeleider. Hetzelfde geldt voor 9° en 10°. De minister meent dat de commissie moet beslissen of zij zich tevreden stelt met de Memorie van toelichting, dan wel de begrippen bij de definities wil opnemen.

Mevrouw Sonja Becq pleit voor het expliciet opnemen van de begrippen bij de definities. Mevrouw Ria Van Den Heuvel is van oordeel dat de Memorie van toelichting toch niet altijd eenduidig is in de omschrijvingen (bijvoorbeeld over trajectbegeleiding). Het lid pleit er dan ook voor ze niet als definities in artikel 2 op te nemen.

– Mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen trekken hun amendement in en dienen een nieuw amendement in (am.nr. 2) dat ertoe strekt alleen de definitie van indicatiestelling uit hun vorige amendement toe te voegen aan artikel 2.

Het amendement nr. 2 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 2 wordt unaniem aangenomen met 14 stemmen.

Artikel 3

Artikel 3 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 4

Mevrouw Sonja Becq uit de algemene bezorgdheid dat er ook een voldoende hulpaanbod nodig is. De spreker stelt zowel binnen de pilootregio's als daarbuiten regelmatig te vernemen dat de integrale jeugdhulp één zaak is, maar dat er ook voldoende capaciteit moet zijn. Voldoende capaciteit zal het welslagen van de integrale jeugdhulp meebepalen. De minister antwoordt dat er inderdaad lange wachtlijsten bestaan in de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptensector, maar dat het niet zo is dat er geen tekorten worden weggewerkt. De integrale jeugdhulp is zeker geen besparingsoperatie of een excuus om niets aan de tekorten te doen. De minister streeft wel naar een evenwicht tussen enerzijds een capaciteitsuitbreiding op basis van de oude regelgeving voor de sectoren die met jongeren bezig zijn, en anderzijds om via de integrale jeugdhulp te komen tot een betere organisatievorm waardoor met dezelfde middelen betere resultaten worden bereikt.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey leest in § 2 dat het IVRK (Verdrag inzake de Rechten van het Kind, ondertekend in New York op 20 november 1989) het referentiekader vormt van de integrale jeugdhulp. Het IVRK hamert niet enkel op de bescherming van minderjarigen, maar ook op hun participatie en betrokkenheid. Vandaar dat ook de rechtspositie en de positie van de minderjarige als gebruiker heel belangrijk zijn. Volgens de jeugdbeschermingswet van 1965 geldt wel een hoorplicht voor jongeren vanaf twaalf jaar wanneer er maatregelen worden genomen die hen betreffen. Dit is evenwel minimaal. Wordt er in de pilootregio's ook

iets gedaan rond de rechtspositie van de minderjarige hulpvrager? Of kan dit aangepakt worden via het voorstel van decreet rond de gebruikersrechten in de welzijnsvoorzieningen (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, nr. 783/1*)? Zijn de rechten van minderjarigen daar impliciet in opgenomen?

De minister antwoordt dat het hele proces integrale jeugdhulp gestart is vanuit de positie van de cliënt, om een beter antwoord te bieden op hulpvragen. Zowel de interdepartementale werkgroep als de Centrale Commissie zijn echter samengesteld uit de hulpaanbieders, en niet uit de hulpvragers. Vandaar dat na een jaar bij de evaluatie van de Centrale Commissie werd beslist om een bijkomende werkgroep Positie van de cliënt op te richten, om de positie van kinderen van allochtonen niet uit het oog te verliezen. Voor de pilootregio's werd dit vertaald in meer aandacht voor de positie van allochtone en kansarme cliënten. Hiertoe worden vertegenwoordigers van allochtone en kansarme ouders betrokken. Allochtone en kansarme jongeren komen vaak rechtstreeks met de bijzondere jeugdzorg in aanmerking in voor een als misdrijf omschreven feit, zonder eerst een beroep te hebben gedaan op de andere jeugdhulpverlening. Dit wou het parlement juist vermijden. In de toekomst zal de positie van de cliënt en de bijzondere doelgroepen een constant aandachtspunt moeten blijven.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey repliceert dat het IVRK ook vertaald moet worden in concrete acties die in beleidsvoorbereidende voorstellen kunnen resulteren. De minister antwoordt dat er bijvoorbeeld onlangs een dag werd georganiseerd waar cliënten uit de bijzondere jeugdzorg hun ervaringen met de hulpverlening mochten meedelen. De jongeren gaven aan dat ze inzagerecht willen in hun dossier. Dit zal als aandachtspunt worden meegenomen. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey neemt aan dat de verworvenheden van het Minoriusproject in de bijzondere jeugdzorg zullen worden meegenomen, zodat de definitieve regelgeving concreter zal zijn ter vervanging van § 2 van dit ontwerpdecreet.

Artikel 4 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 5

Mevrouw Sonja Becq vraagt opnieuw waarom het jeugdwerk niet bij de integrale jeugdhulp wordt betrokken. De minister herhaalt dat het oorspronkelijk de bedoeling was om het jeugdwerk te betrek-

ken, maar dat hier op vraag van het jeugdwerk zelf van werd afgezien. Het jeugdwerk beschouwt zichzelf niet als een vorm van hulpverlening, maar als een emancipatorisch gegeven. In deze context past ook de visie van minister Bert Anciaux, bevoegd voor Jeugd, dat de kinderrechten eerder thuishoren onder Jeugd dan Welzijn, omdat de kinderrechten geen vorm van hulpverlening zijn, maar wel een vorm van emancipatie. Dit is een ideologisch debat. Als België een niet gedefederaliseerd land was, dan hoorden de kinderrechten thuis onder Justitie, omdat het gaat over rechten.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen repliceert dat de integrale jeugdhulp niet beperkt is tot Welzijn. Zo wordt ook het onderwijs, dat ook een emancipatorisch gegeven is, betrokken. Als het onderwijs wordt betrokken, waarom dan niet het jeugdwerk? Een tweede reden om het jeugdwerk te betrekken, is volgens de spreker dat heel wat gemeenten in het kader van het jeugdwerkbeleid op basis van parameters uit de welzijnssector extra middelen geven aan het jeugd welzijnsbeleid. Deze middelen kunnen enkel worden verkregen als ze niet voor Cultuur worden gebruikt, maar wel voor Welzijn. De minister antwoordt dat werd beslist om het proces van de integrale jeugdhulp te beperken tot de zes vermelde sectoren. Dit was een ideologische keuze waar een lang debat aan voorafging. Vijf sectoren vallen onder Welzijn, wat een aantal zaken vergemakkelijkt. Vanuit de visie hulpverlening wordt het onderwijs via de centra voor leerlingenbegeleiding betrokken. Het zal al een hele prestatie zijn als het proces van de integrale jeugdhulp met deze zes sectoren slaagt. Dit is immers een zeer complex proces. Elke sector heeft immers zijn eigen regelgeving. Nadien kan men nog altijd andere sectoren zoals de OCMW's, het jeugdwerk en de kinderpsychiatrie betrekken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey leest dat de integrale jeugdhulp 'minstens' de zes vermelde sectoren moet bestrijken. De spreker hoopt dan ook dat men in de pilootregio's verder zal gaan, om ook de link naar jeugdwerk en preventie mogelijk te maken. De spreker beseft wel dat men in de pilootregio's voor andere dan de zes vermelde sectoren niet van de bestaande regelgeving zal kunnen afwijken. De spreker is wel tevreden met het woord 'minstens'. Dit beantwoordt aan de discussies in het kader van de rondetafelconferentie van de commissie ad hoc bijzondere jeugdzorg. Er bestond toen wrevel over samenwerkingsverbanden waarbij de partners vrij arbitrair werden gekozen, en niet alle sectoren werden betrokken. De minister antwoordt dat de pilootregio's inderdaad ook nog andere sectoren kunnen betrekken, buiten de zes verplichte. De minister haalt het voorbeeld aan van

het regionaal aanmeldingspunt. Totnogtoe was het niet duidelijk waar mensen met vragen inzake jeugdhulpverlening terecht kunnen. Met de regionale aanmeldingspunten wil men dit veranderen. Bedoeling is dat mensen een regionaal aanmeldingspunt aan het logo herkennen, en weten dat ze er met vragen terecht kunnen. Een van de criteria om als regionaal aanmeldingspunt in aanmerking te komen, is dat hulpvragen worden opgevangen en georiënteerd. Ook de OCMW's of wijkgezondheidscentra, die niet tot de zes betrokken sectoren behoren, zouden perfect als regionaal aanmeldingspunt kunnen fungeren.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt dat er regelmatig verslag wordt uitgebracht over de concrete projecten in de pilootregio's.

De heer Felix Strackx is het ermee eens dat het jeugdwerk niet aan hulpverlening moet doen, maar wel een rol heeft inzake preventie. Hoever staat het daarmee? De minister is het eens met de stelling van het lid. De coördinatie van het eerste deel van de motie van aanbeveling, nl. preventie, werd overgedragen aan de minister bevoegd voor Jeugd. Preventie is immers de kerntaak van Jeugd. De heer Bert Anciaux, minister van Jeugd, heeft beloofd dit op te starten. Ondertussen werd op vraag van minister Vogels onder leiding van directeur-generaal Marc Morris een intersectorale werkgroep opgezet die bekijkt hoe de sectoren Welzijn en Gezondheid een structurele onderbouw kunnen geven aan preventie. Voor de laatste stand van zaken van deze werkgroep kan verwezen worden naar drie documenten: 1. de organisatie van de algemene preventie; 2. verslaggeving ISWAP; 3. krachtlijnen voor een decretale onderbouw van de algemene preventie m.b.t. de jeugd. (Deze documenten zijn te vinden op de website www.WVC.Vlaanderen.be/jeugd/algemenepreventie/rapport.htm.)

Artikel 5 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 6

De minister verduidelijkt dat artikel 6 tot en met 13 het resultaat is van de opmerkingen die door de Raad van State werden geformuleerd.

Artikel 6 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 7

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen stelt dat in de Memorie van toelichting bij de kritische succesfactoren sprake is van het uitwerken van een aanbod voor 18- tot 25-jarigen, terwijl er in de tekst zelf van het ontwerp enkel over minderjarigen wordt gesproken. Hoe vallen beide zaken met elkaar te rijmen? De minister antwoordt dat een aanbod voor 18- tot 25-jarigen een van de zes kritische succesfactoren is. Welke inspanningen ook worden geleverd door de zes sectoren samen, deze worden grotendeels teniet gedaan indien er geen continuïteit is na achttien jaar. Op achttien jaar zijn jongeren immers vaak nog niet klaar om op eigen benen te staan. Ze hebben nood aan een specifieke vorm van hulpverlening voor jongvolwassenen. Dit zit evenwel niet in het ontwerp van decreet, noch in de opdracht van de pilootregio's vervat. Het is wel een aandachtspunt en een uitdaging voor de betrokken sectoren die ook met volwassenen werken. Bij het Vlaams Fonds gaapt er een enorme kloof tussen de MPI's (medisch-pedagogische instellingen) en de volwasseninstellingen. Gelukkig kan het verblijf in een MPI verlengd worden tot na achttien jaar. Dat is vaak nodig omdat jongvolwassen personen met een handicap op de leeftijd van achttien jaar nog volop in een leerproces zitten en de hulpverlening nog niet afgerond is. Een ander probleem is bijvoorbeeld het gebrek aan continuïteit tussen een verblijf in een gesloten instelling tot aan de leeftijd van achttien jaar, en daarna opname in de gevangenis, waar op een totaal andere wijze wordt gewerkt aan de reïntegratie in de samenleving. Een specifiek hulpaanbod is zeker nodig.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey leest in § 1 dat de Vlaamse regering voor het onderscheid tussen rechtstreeks toegankelijke hulp en onrechtstreeks toegankelijke hulp rekening zal houden met de maatschappelijke kost, die geconcretiseerd kan worden door ondermeer de frequentie, de duur, de intensiteit en de betaalbaarheid van het hulpaanbod. De spreker vraagt om de woorden 'maatschappelijke kost' te schrappen. Als men uitgaat van de jongere en het IVRK, zou men zeker voor de rechtstreeks toegankelijke hulp uitsluitend rekening moeten houden met het recht van de jongere op hulpverlening.

De minister begrijpt de ergernis van het lid over de formulering 'maatschappelijke kost'. Over deze bepaling is in de thematische werkgroep en de Centrale Commissie lang gediscussieerd. Indien een onderscheid gemaakt moet worden tussen rechtstreeks en niet rechtstreeks toegankelijke hulp, dan heeft dit onder meer te maken met een aantal vrij-

heidsbeperkende maatregelen (door intensiteit, frequentie..), of anders gesteld : met het engagement van de cliënt. Twaalf sessies speltherapie volgen in een centrum voor geestelijke gezondheid (CGG) is momenteel vrij toegankelijk, maar zou dat volgens de minister niet moeten zijn gezien het grote engagement dat wordt gevraagd. Vier consultaties bij een kinderpsychiater bijvoorbeeld vergen niet alleen een ernstig engagement van de hulpvrager, maar ook van de maatschappij om dat ter beschikking te stellen. Na heel wat discussie heeft de stuurgroep beslist dat dit een belangrijk element is om mee te nemen bij het definiëren van rechtstreeks of onrechtstreeks toegankelijke hulp. De maatschappelijke kost kan geconcretiseerd worden door het engagement van de hulpvrager, de duur enzovoort. Het is zeker niet de bedoeling te besparen. Momenteel passeert elke hulpvraag in de bijzondere jeugdzorg de toegangspoort en gaat het dus om niet rechtstreeks toegankelijke hulp, ook als het bijvoorbeeld gaat om twee uren thuisgeleiding. De minister zou geneigd zijn die hulpverlening vóór de toegangspoort van de niet rechtstreeks toegankelijke hulp te plaatsen. De minister staat achter de beslissing om de maatschappelijke kost mee te nemen in de definiëring van wat al of niet rechtstreeks toegankelijke hulp is. Het is een element dat men moet durven meenemen.

Mevrouw Sonja Becq begrijpt hieruit dat met maatschappelijke kost ook de financiële kost wordt bedoeld. De minister antwoordt dat dat slechts één element is. Financiële kost heeft onder meer te maken met schaarste. Mevrouw Sonja Becq is het daarmee niet eens. Het lid kan ermee instemmen dat het engagement en de impact van een maatregel op het leven van de betrokkene een doorslaggevend element is in de beslissing over het al of niet rechtstreeks toegankelijk zijn van de hulp. De meerkost voor de maatschappij en de schaarste kan voor de spreker geen doorslaggevend element zijn. De overheid heeft impact op de schaarste. De minister ontkent dat het een doorslaggevend element is, het is één van de elementen. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey heeft er begrip voor dat in de context van de pilootregio's op basis van genoemde elementen een onderscheid gemaakt wordt tussen rechtstreeks en niet rechtstreeks toegankelijke hulp. Anderzijds wil het lid duidelijker in de tekst de garantie opnemen op het recht op hulp conform het Kinderrechtenverdrag. Het lid suggereert om eraan toe te voegen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het recht op aangepaste hulp van de hulpvrager. Dat recht van de hulpvrager mag toch niet miskend worden.

De minister beaamt dit laatste. De minister wijst erop dat na lange discussie maatschappelijke kost als integraal begrip werd weerhouden als sturings-element voor de pilootregio's. Het omvat dus niet alleen de financiële kost, maar ook de impact, de schaarste enzovoort. De minister pleit ervoor de bepaling ongewijzigd te laten gezien de lange discussie die er eraan vooraf ging in de centrale stuurgroep. Ook aan de pilootregio's moet de mogelijkheid gegeven worden om daarover het debat aan te gaan. Men kan er niet omheen dat de mogelijkheden niet onbeperkt zijn.

– Mevrouw Trees Merckx-Van Goey dient een amendement in hoofdorde in dat ertoe strekt in § 1, tweede lid, aan de laatste zin de volgende zinsnede toe te voegen : “, zonder dat zij hierbij afbreuk kan doen aan het recht op geschikte hulp van de hulpvrager”. (am.nr. 3, A)

– Een amendement in bijkomende orde strekt ertoe in § 1, tweede lid, aan de laatste zin de volgende zinsnede toe te voegen : “, zonder dat zij hierbij afbreuk kan doen aan het recht op passende hulp van de minderjarige”. (am.nr. 3, B)

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey verduidelijkt dat “geschikte hulp” en “gepaste hulp” in het ontwerpdecreet door elkaar worden gebruikt. In het amendement in hoofdorde gaat het om het recht van de ‘hulpvrager’, een begrip dat in de definities in het ontwerpdecreet wordt opgenomen en daar breed wordt opgevat : het omvat ook de leefomgeving van de minderjarige of elke andere persoon die hulp vraagt voor de minderjarige (en zijn leefomgeving). In het amendement in bijkomende orde gaat het om het recht op hulp van alleen de ‘minderjarige’, omdat daarmee een extra verwijzing naar het Kinderrechtenverdrag mogelijk is.

De minister pleit ervoor om deze amendementen niet in aanmerking te nemen. In het ontwerpdecreet wordt uitdrukkelijk verwezen naar het Kinderrechtenverdrag. Deze bepaling past in de discussie over de beschikbare hulp en de maatschappelijke kost. De minister heeft zonet gemotiveerd waarom de formulering behouden moet blijven. Er werd lang over gediscussieerd en het is een belangrijk element in de discussie binnen de pilootregio's over het stellen van prioriteiten. Men mag dat debat niet uit de weg gaan door zich te verschuilen achter het recht op hulp van iedereen, terwijl in de praktijk het Mattheus-effect speelt. Mevrouw Ria Van Den Heuvel sluit zich daarbij aan.

§ 2 bepaalt dat (...) de hulpaanbieders de hulpverlening aan de minderjarigen garanderen tot uitputting van hun capaciteit, leest mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Betekent dit dat de individuele hulpaanbieder die garantie moet bieden, of het regionale netwerk ? Is het nodig om nu al een keuze te maken ? Van gesubsidieerde voorzieningen mag dit maximaal verwacht worden, maar spreker is van oordeel dat de ruimere optie waarbij het regionale netwerk garant staat, mogelijk moet zijn.

De minister antwoordt dat de individuele voorziening garant staat voor de hulpverlening. Eigenlijk gaat het om een opnameplicht. Het is de uitdaging de modules dermate fijn te definiëren, zodat de voorziening die een bepaalde module aanbiedt en nog capaciteit vrij heeft, de hulpvrager die die module nodig heeft, moet helpen.

Mevrouw Sonja Becq wijst op het feit dat er heel wat voorzieningen overbezet zijn, ook in de bijzondere jeugdzorg. Wordt daar rekening mee gehouden ? De minister antwoordt dat nu een punctueel dossier ingepast wordt in een proces. Het overtal in de gehandicaptensector vergt een afzonderlijke discussie. Uiteraard is het de bedoeling dat overtal weg te werken. Het overtal in de dagcentra gesitueerd. Het overtal per dag wordt gerelativeerd als men het op jaarbasis bekijkt, maar het overtal is aanwezig. Dat heeft te maken met een opvangtekort dat niet van vandaag op morgen opgelost is. Dit staat los van hetgeen in de toekomst rond het modulair systeem en een vorm van opnameplicht moet worden uitgewerkt. Men mag het zeker niet opvatten alsof de minister de voorzieningen wil sanctioneren.

Mevrouw Sonja Becq ontkent dat ze dit zo begrijpt, maar vraagt zich af hoe de opnameplicht concreet toegepast zal worden als er overtal is. De minister repliceert dat dit model wordt uitgewerkt voor de toekomst in de hoop dat er geen wachtlijsten meer zullen zijn. Mevrouw Sonja Becq antwoordt dat de problemen van gisteren niet altijd dezelfde zijn als die van vandaag. De minister beaamt dit, maar zegt hierin geen verantwoordelijkheid te dragen.

Het amendement in hoofdorde van mevrouw Trees Merckx-Van Goey (am.nr. 3, A) wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen. Het amendement in bijkomende orde (am.nr. 3, B) wordt met dezelfde stemuitslag verworpen.

Artikel 7 wordt met dezelfde stemuitslag aangenomen.

Artikel 8

Artikel 8 wordt zonder opmerkingen unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 9

– Mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen hebben een amendement ingediend dat er toe strekt in § 2 eerste lid op de laatste regel de woorden “een beschikbaar hulpaanbod” te vervangen door de woorden “geschikte hulp” (am.nr. 4). Mevrouw Sonja Becq verduidelijkt dat het de betrachting is dat de toewijzing uitgaat van de noden van de minderjarige en niet van het beschikbare aanbod.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey onderstreept dat dit een heel belangrijk artikel is. Op de rondetafel van de commissie ad hoc bijzondere jeugdzorg in de vorige zittingsperiode was men er reeds van overtuigd geworden dat er verschillende functies zijn (diagnostiek, indicatiestelling, toewijzing, trajectbegeleiding...) die binnen het takenpakket van de comités voor bijzondere jeugdzorg zaten, maar die het best op een meer onafhankelijke wijze van elkaar uitgevoerd worden. Volgens § 4 van artikel 9 zou de Vlaamse regering echter kunnen bepalen dat de teams voor enerzijds indicatiestelling en anderzijds voor toewijzing, deel uitmaken van eenzelfde orgaan. Wat is daarvoor de reden? Spreker acht dit helemaal niet wenselijk.

De heer Eric Berx, kabinetsmedewerker, antwoordt namens de minister dat in de toegangspoort drie functies zijn opgenomen: de diagnostiek, de indicatiestelling en de toewijzing, als van elkaar onafhankelijke functies over de zes sectoren heen. Vanuit het cliëntperspectief is dat complex; dan moet hij verschillende ‘huizen’ passeren. Vandaar heeft men er in een eerste stap voor geopteerd om de diagnostiek bij het werkveld te plaatsen. De indicatiestelling bepaalt op basis van de diagnostiek wat de meest geschikte en de minimale hulp voor de minderjarige is. De toewijzing bepaalt welk aanbod toegewezen kan worden, waarbij prioriteiten worden gehanteerd. Vanuit de bekommernis voor de cliënt die drie ‘huizen’ zou moeten passeren om hulp te krijgen, wordt de mogelijkheid voorzien dat indicatiestelling en toewijzing in één orgaan georganiseerd kan worden. Met deze bepaling is het minstens niet uitgesloten dat de comités voor bijzondere jeugdzorg en de sociale diensten bij de jeugdrechtbank ook nog in de toekomst kun-

nen indiceren en toewijzen – wat nu in hun decreetale opdracht opgenomen is. De bepaling doet geen uitspraak over hoe het moet zijn, er wordt alleen een mogelijkheid opengelaten.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey zegt meer meegaand te willen zijn omdat het om een beleidsvoorbereidend experiment gaat, maar welke garanties zijn er voor de onafhankelijke deskundigheid van zowel indicatiestelling als toewijzing – zelfs al zijn de teams gevestigd in eenzelfde gebouw? Zijn er procedures afgesproken, worden er randvoorwaarden gesteld om die functies door eenzelfde orgaan te laten opnemen? De bekommernis van het lid is terecht, zegt de heer Eric Berx. Hij deelt mee dat de advisering daarin behoorlijk ver gevorderd is: niet alleen voor de indicatiestelling en de toewijzing, maar ook voor de diagnostiek worden kwaliteitsvoorwaarden en procedures vastgelegd. Ook voor de diagnostiek is dat belangrijk want het werkveld dat voor de diagnostiek instaat, kan ook beïnvloed worden door het hulpaanbod. Juist omwille van het belang van de onafhankelijke uitoefening van die functies heeft men proefprojecten de opdracht gegeven dit uit te testen en te operationaliseren.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt waarom § 4 geen melding maakt van de diagnostiek. De heer Eric Berx antwoordt dat indicatiestelling en diagnostiek niet samen georganiseerd mogen worden. Het werkveld staat in voor de diagnostiek. Mevrouw Sonja Becq meent dat indicatiestelling en toewijzing niet louter op dossiers beoordeeld mag worden; het is belangrijk de mensen te kennen waarover het gaat.

De minister verduidelijkt dat er momenteel twee uitersten bestaan. In de bijzondere jeugdzorg worden alle functies (diagnose, indicatiestelling, toewijzing, hulpverlening en begeleiding) door één instantie opgenomen. In de gehandicaptensector worden de functies allemaal afzonderlijk uitgevoerd. Voor de integrale jeugdhulp heeft men niet willen kiezen voor één van de twee modellen. Beide modellen hebben nadelen. De vrijheid wordt gelaten aan de pilootregio's; daarmee wordt aan hen een grote verantwoordelijkheid gegeven. In die zin ook is de minister er niet tegen gekant om samen met het parlement een evaluatie te maken begin 2004 (zie amendement nr. 6 na artikel 15). Een aantal belangrijke knopen zullen moeten worden doorgehakt.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey noteert dat dus voorlopig geen keuze gemaakt wordt tussen de regeling in de bijzondere jeugdzorg en die in de ge-

handicaptensector (Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap).

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 9 wordt met 11 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Artikel 10

Mevrouw Sonja Becq onderstreept dat zij trajectbegeleiding altijd heel belangrijk heeft geacht, in om het even welke sector. Spreker ziet de trajectbegeleider ook als een soort vertrouwenspersoon. De betrokkene moet zijn begeleider vrij kunnen kiezen. Hoe ziet de minister die keuzemogelijkheid hier? Het lid kan zich niet van de indruk ontdoen dat de trajectbegeleider hier opgelegd wordt.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey sluit zich daarbij aan. Het lid stemt volledig in met de twee pistes, waarbij trajectbegeleiding door de indicatiestelling aangeboden wordt bij onrechtstreeks toegankelijke hulp, en anderzijds waarbij trajectbegeleiding opgelegd wordt als aan de hulpverlening dwang is toegevoegd. Spreker dringt erop aan dat de vrije keuze van trajectbegeleider wordt geëxpliciteerd. Ook in het federale ontwerp van wet over de patiëntenrechten wordt het respect van de vrije keuze van medische hulpverlener ingeschreven. De vrije keuze vergroot ook de kans op effectiviteit en efficiëntie.

– Bijgevolg dienen mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen een amendement in dat ertoe strekt in § 1, eerste lid, aan de laatste zin de volgende zinsnede toe te voegen: “met respect voor de vrije keuze van de minderjarige of van de minderjarige en zijn leefomgeving.” (am.nr. 5).

Het laatste lid van § 2 bepaalt dat de Vlaamse regering de nadere regels bepaalt betreffende de trajectbegeleiding en betreffende de functie van trajectbegeleider. De heer Koen Helsen vraagt of al geweten is hoe een permanent aanbod georganiseerd zal worden. Als er geen permanent aanbod is, welke afspraken worden er dan gemaakt?

De minister antwoordt dat de trajectbegeleiding bij gedwongen hulp overeenkomt met hetgeen een consulent bij een comité of een sociale dienst bij de jeugdrechtbank nu zou moeten doen. Van de zes sectoren die door de integrale jeugdhulp gevat

worden, bestaat er alleen in de bijzondere jeugdzorg trajectbegeleiding zoals hier bedoeld. Dat model kan overgenomen worden binnen het Vlaams Fonds voor de minderjarigen. Mevrouw Sonja Becq concludeert dat het dus om de consulent binnen de bijzondere jeugdzorg gaat. De minister ontkent dit: in de integrale jeugdhulp gaat het niet alleen om de sector bijzondere jeugdzorg. Het komt wel overeen met de functie van een consulent in een comité of een sociale dienst. Mevrouw Sonja Becq vraagt hoe dat dan concreet moet verlopen. Artikel 10 § 1 eerste lid bepaalt dat de trajectbegeleiding wordt toegewezen conform artikel 9 § 2. Maar wie zal bepalen wie de trajectbegeleider is? Kan iemand opteren voor een psycholoog uit het centrum voor leerlingenbegeleiding? De heer Eric Berx verduidelijkt dat artikel 8 wettelijk is om te begrijpen wat verstaan wordt onder geïndiceerde trajectbegeleiding. Artikel 8 bepaalt dat het netwerk van rechtstreeks toegankelijke hulp de continuïteit en naadloze afstemming moet garanderen. Er staat uitdrukkelijk niet dat men bij rechtstreeks toegankelijke hulp steeds recht heeft op trajectbegeleiding. Het is het netwerk zelf (de verschillende sectoren) dat bepaalt hoe de continuïteit en de afstemming gebeurt. Dat kan via het onderwijs, of via andere sectoren. Daarnaast kan de indicatiestelling indiceren dat trajectbegeleiding noodzakelijk is (artikel 9). Dat is iets anders. In dat geval bepaalt de Vlaamse regering de regels. Voor het geval de minderjarige zijn trajectbegeleider niet meer aanvaardt, zijn er procedures opgesteld, – die beter zijn dan de huidige –, zelfs in het geval van gedwongen hulp, waar de minderjarige het principe van de trajectbegeleider immers moet aanvaarden.

De commissie besluit een technische correctie door te voeren: in artikel 10 ontbreekt “§ 1”. Dit wordt aan de tekst toegevoegd.

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 10 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 11

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt wat exact bedoeld wordt met crisishulp. Door wie wordt crisishulp georganiseerd, en hoe? Wordt een bepaalde procedure gevolgd? Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen merkt op dat het algemeen welzijnswerk een paar jaren geleden al inspanningen

gedaan heeft om crisishulp voor minderjarigen te organiseren, maar dat het voortdurend op problemen gestuit is.

Crisishulp werd destijds niet als baken opgenomen, maar toch wordt er een afzonderlijk artikel aan gewijd, zegt de heer Eric Berx. De reden daarvoor is dat crisishulp niet geplaatst kan worden bij ofwel rechtstreeks, ofwel niet rechtstreeks toegankelijk hulpaanbod. Het gaat om een tijdelijke interventie in een acute situatie en het moet kunnen plaatsvinden over het hele continuüm van (niet)rechtstreeks toegankelijke hulp. Het netwerk van de zes actoren moet dit organiseren. Daarom worden in twee van de drie pilootregio's pilootprojecten rond crisishulp opgezet. Crisishulp veronderstelt dat heel vlug signalen opgevangen worden; het netwerk moet heel accuraat zijn om acuut op signalen te kunnen inspelen. De Centrale Commissie heeft een werkgroep Crisishulp opgericht, die bijna een jaar werkzaam is. Het is enerzijds belangrijk crisishulp goed af te bakenen; anderzijds mogen noden van crisishulp niet oningevuld blijven, zoniet wordt een doos van Pandora geopend. Goede concepten zijn dus noodzakelijk; de ervaring die in de projecten zal worden opgedaan, is essentieel. Dit artikel werd opgenomen om dit mogelijk maken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey meent dat de invoering van integrale jeugdhulp budgettair niet neutraal kan zijn. Om de doelstelling van artikel 11 te bereiken en om te leren uit de projecten voor de toekomstige regelgeving – wat een correct beeld veronderstelt –, moeten de nodige middelen beschikbaar zijn voor de hele integrale jeugdhulp. Als dit niet het geval is, vreest het lid dat crisishulp de functie zal krijgen van overloop omdat de capaciteit van het andere aanbod uitgeput is of de maatschappelijke kost te hoog wordt geschat. Kan de minister meer uitleg geven over de inzet van de middelen?

De minister antwoordt dat crisishulp nu georganiseerd wordt in de verschillende sectoren: binnen de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) onder Kind en Gezin, binnen het algemeen welzijnswerk, de bijzondere jeugdzorg enz.. Het is de bedoeling de krachten te bundelen en daar bovenop bijkomende middelen toe te voegen. Van de 100 miljoen frank gaat een deel naar de projectleiders en de ondersteuning en een deel naar de communicatie. Daarnaast is er nog ruimte voor experimenten. Crisishulp zou een mooi voorbeeld kunnen zijn van hoe een nieuw concept ontworpen kan worden tijdens de experimentele periode. Crisishulp als module zou door iedere sector opgenomen willen worden; daarom wordt dit eruitgehaald en

wordt een model aangereikt dat in elke regio gestalte moet krijgen. Crisishulp is niet volledig gedefinieerd in het artikel, maar dankzij de speciale werkgroep is het voor de pilootregio's duidelijk welke richting ze moeten uitgaan.

Artikel 11 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 12

“De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende de bemiddeling”. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt wat dat precies zal inhouden. De minister antwoordt dat er momenteel geen reden is om af te wijken van de regels betreffende de bemiddelingscommissies. De heer Eric Berx voegt eraan toe dat van zodra één toegangspoort wordt gecreëerd voor de zes sectoren in de pilootregio's, er wordt geraakt aan de regelgeving in de bijzondere jeugdbijstand. Dat betekent natuurlijk niet dat bemiddeling als functie wordt opgeheven, want bemiddeling is daar zeer goed omschreven. Een toevloed naar gedwongen hulpverlening moet vermeden worden. Het is juist de verdienste van de bemiddelingscommissies dat zij een buffer vormen voor gedwongen hulpverlening. Die functie moet blijven bestaan. Alleen moet de wijze worden bepaald waarop de bemiddeling moet gebeuren in het perspectief van het werken met meer sectoren. De door het lid aangehaald zin betekent niet meer en niet minder.

Voor bepaalde materies op de scheidingslijn van de bevoegdheden van de federale overheid en de gemeenschappen bepaalt de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 dat overleg noodzakelijk is. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of artikel 12 onder de overlegverplichting valt. Zo ja, wat was het resultaat van dat overleg? Men mag het risico niet lopen dat het Arbitragehof het decreet vernietigt omdat vooraf geen overleg werd gepleegd. De minister antwoordt dat binnen een interkabinettenwerkgroep met het kabinet-Verwilghen werd gepraat over het hele concept integrale jeugdhulp. Het betrof dus geen officieel overleg in het kader van de bepalingen van de bijzondere wet. Het is immers niet de bedoeling te raken aan het concept dwang. Dan belandt men in een totaal ander verhaal. De minister acht dit ook niet nodig binnen het bestek van de pilootregio's. De minister herinnert er overigens aan dat zij vragende partij is om een breder maatschappelijk debat te voeren over het concept dwang. Het is niet de bedoeling om daaromtrent te

experimenteren in de pilootregio's. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey drukt de minister op het hart om op het moment dat ze bij besluit wil afwijken van het decreet op de bijzondere jeugdbijstand, en dit betrekking kan hebben op het concept dwang of kan wijzigen aan de bemiddeling, het nodige overleg te plegen. Zoniet dreigen de besluiten vernietigd te worden wegens vormgebrek.

Artikel 12 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 13

De heer Koen Helsen vraagt naar de stand van zaken van de registratie. Mevrouw Sonja Becq sluit zich daarbij aan (zie ook algemene bespreking). Het lid onderstreept het belang van registratie van aanbod en vraagt voor de programmatie en de sturing van het beleid.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt vast dat expliciet verwezen wordt naar de wetgeving over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Moet daar niet aan toegevoegd worden : onverminderd de toepassing van de wetgeving op het beroepsgeheim ? Het lid weet dat dit een delicaat punt is voor de hulpverleners. Het lid wil hierin een stuk meegaan met de hulpverleners, maar anderzijds moet het mogelijk zijn vaste criteria te hanteren zodat achteraf de nodige conclusies uit de registratie getrokken kunnen worden.

De minister antwoordt dat de registratie in de welzijnssector al tien jaar lang een verhaal van vallen en opstaan is. Het GEWIS-project is niet gelopen zoals het moest. In de bijzondere jeugdzorg is men nu bezig om een elektronisch dossier op te zetten ; dit lukt nog steeds niet. Men vraagt steeds meer middelen voor informatie- en communicatietechnologie (ICT), maar ook bij de administratie Sturing en Controle ICT slaagt men er niet in een gelijk registratiesysteem op te zetten. In het kader van de integrale jeugdhulp is over de registratie overleg geweest met secretaris-generaal Guido Deblaere (departement WVC) en de LUKAS-onderzoekers. Men vraagt echter meer middelen zonder dat er een eenvormig registratiesysteem uit de bus komt. Nochtans is dat essentieel. In de schoot van de administratie leeft de idee om zelf een systeem op te zetten.

Artikel 13 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 14

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey onderstreept het belang van dit artikel voor het parlement. Er wordt een belangrijke volmacht gegeven aan de Vlaamse regering. Volgens het advies van de Raad van State geven de voorwaarden voldoende waarborgen tegen een te verregaande bevoegdheidsdelegatie aan de regering. Ook als oppositiepartij is de CD&V bereid de volmacht te geven, die beperkt is in tijd en ruimte, en met de garanties opgenomen in artikel 14. Spreker stelt dat men de minister niet zal 'achtervolgen' met de volmacht. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey hoopt wel dat de minister dit vertrouwen niet zal beschamen en vooral het tweede lid van artikel 14 zal respecteren. Volgens het lid betekent dit dat een afwijking van de decreetgeving steeds gemotiveerd wordt. Vooreerst moet de noodzaak aangetoond worden. "Noodzakelijk" moet hierbij beperkend geïnterpreteerd worden. Een afwijking is niet noodzakelijk als het alleen de zaken gemakkelijker of sneller laat verlopen. Ook de aard van de afwijking moet aangetoond worden. Ook moet duidelijk zijn of het om een afwijking of een schorsing gaat. Wat verantwoordt het een of het ander ? Het onderscheid is voor het lid niet onmiddellijk duidelijk. Kan de minister een concreet voorbeeld geven ?

In de Memorie van toelichting wordt erop gewezen dat een besluit gemakkelijker en sneller genomen kan worden en gelijktijdig met de voorbereiding van het ontwerpdecreet. De memorie suggereert dat een besluit dat de basisregels, evenals de noodzakelijke afwijkingen van de sectorale decretale bepalingen bevat, tegen 1 juli 2002 wordt genomen, zegt mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Is het besluit er al en wat houdt het concreet in ?

Bij het laatste lid van artikel 14 (de bekrachtiging van de besluiten door het parlement) vraagt mevrouw Trees Merckx-Van Goey dat aan het parlement de nodige tijd wordt gegund om de besluiten te behandelen. Het parlement mag niet geculpabiliseerd worden als het de besluiten niet bekrachtigd heeft binnen dezelfde week van de indiening. Van de bekrachtiging moet het parlement gebruik kunnen maken om de stand van zaken en de evolutie in de pilootregio's nader te bekijken. Spreker rekent er dus op dat het parlement hierin niet wordt opgejaagd. Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn om de bekrachtiging te vertragen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey verwijst naar het amendement van haar fractie waarin gevraagd wordt om een verslaggeving uiterlijk tegen begin 2004 (zie nieuw artikel 15bis). Over dat punt willen

de indieners zekerheid hebben en daarom hebben ze voor een amendement geopteerd. Spreker rekent er wel op dat de minister de besluiten niet zomaar zonder veel uitleg zal neerleggen en dat op regelmatige basis (meer dan eenmaal per jaar) en 'op een meerpartijdige wijze' verslag wordt uitgebracht over de stand van zaken. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey gaat ervan uit dat het niet nodig is daarvoor artikel 14 te amenderen. Ze hoopt dat men, vanuit een constructieve samenwerking tussen regering en parlement, erop mag vertrouwen dat regelmatig verslag wordt uitgebracht.

De minister dankt het lid voor het vertrouwen en wil zich graag scharen achter een wederzijds engagement. Als de regering besluiten uitvaardigt of maatregelen neemt om bepaalde decreten op te schorten of te wijzigen, dan gaat de minister er volledig mee akkoord om telkens een evaluatie te houden, ook samen met mensen van het werkveld. Het project integrale jeugdhulp is een zeer moeilijk procesmatig project ; iedereen – over de partijgrenzen heen – heeft er belang bij dat het lukt. De minister kan zich in het amendement tot invoeging van een nieuw artikel 15bis vinden, dat een rapport vraagt uiterlijk tegen het begin van 2004. Ten aanzien van de sectoren heeft de minister het engagement aangegaan om de experimenten op tijd te evalueren en te proberen elementen decretaal te verankeren zodat de investeringen niet voor niets zijn gebeurd en zodat continuïteit wordt gegarandeerd over de grenzen van de legislatuur heen.

De minister geeft een voorbeeld van afwijkingen van de regelgeving, dat louter indicatief bedoeld is. Afwijking is noodzakelijk voor de mogelijkheid om al of niet samen te werken over de sectoren heen voor de toegangspoort voor de indicatiestelling en de doorverwijzing. Die mogelijkheid zou bijvoorbeeld beperkt blijven tot de minderjarigen uit de gemeenten Borgerhout en Schoten (pilotregio Antwerpen), Groot-Genk (pilotregio Tongeren en Hasselt) en voor een nog nader te bepalen territorium in het Gentse (pilotregio Gent). Wil men voor de minderjarigen met een hulpvraag in die genoemde regio's een toegangspoort over de sectoren heen creëren, dan betekent dit dat de bemiddelingscommissies bijzondere jeugdbijstand en de comités bijzondere jeugdzorg tijdelijk buiten werking gesteld moeten worden. De artikelen 4, 9, 12-19 en 42 van de gecoördineerde decreten inzake bijzondere jeugdbijstand van 4 april 1990 moeten daarvoor geheel of gedeeltelijk geschorst worden. Voor de gerechtelijke jeugdbijstand zijn geen wijzigingen nodig, want er wordt niets gewijzigd inzake gedwongen hulpverlening. De regelgeving inzake het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Per-

sonen met een Handicap moet gewijzigd worden, want de toewijzing binnen de integrale jeugdhulp moet gelijkgesteld worden met die van de provinciale evaluatiecommissies (PEC's).

De tijd is beperkt, benadrukt de minister. Op anderhalf jaar zal heel hard gewerkt moeten worden. De minister hoopt dat tegen het voorjaar van 2004 voldoende duidelijkheid is voor een decretale verankering van een aantal principes. Momenteel is er nog geen ontwerpbesluit ; er wordt aan gewerkt.

Artikel 14 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

Artikel 15

Artikel 15 wordt unaniem met 14 stemmen aangenomen.

De heer Jan Van Duppen begrijpt dat het de bedoeling is dat het proces integrale jeugdhulp tijdens de volgende legislatuur wordt voortgezet. Hoe wil de minister deze continuïteit verzekeren ? In de pilotregio's zijn de betrokken sectoren met veel enthousiasme aan de slag gegaan. Ze worden zeer sterk bevraagd. De bijzondere jeugdzorg wordt fundamenteel herzien. Men mag de volgende legislatuur niet met een andere visie hervormingen gaan doorvoeren.

Mevrouw Sonja Becq sluit zich aan bij de vraag van de heer Jan Van Duppen. Ze wil weten wat er gebeurt na afloop van de experimenten. Onverminderd de tussentijdse evaluaties is het belangrijk dat naar de toekomst zekerheid wordt gegeven over de richting die het verder zal uitgaan. Het is dus essentieel op tijd zicht te hebben op de conclusies uit de experimenten en op de regelgeving die aangepast moet worden.

Nieuw artikel 15bis (vernummerd artikel 16)

– Mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen dienen een amendement in dat ertoe strekt een nieuw artikel 15bis in te voegen, dat luidt als volgt :

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**HOOFDSTUK I**

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° minderjarige : een natuurlijke persoon jonger dan achttien jaar ;
- 2° leefomgeving : de personen die behoren tot het gezin van de minderjarige, die bij het gezin inwonen, die in de buurt van het gezin wonen of met wie de minderjarige geregeld contact heeft onder meer bij het schoolgaan of tijdens de vrijetijdsbesteding ;
- 3° sector : een bevoegdheidsdomein dat geregeld wordt door een decreet als bedoeld in artikel 5 ;
- 4° module : een duidelijk afgelijnde eenheid van hulp die autonoom kan aangeboden worden ;
- 5° hulpvrager : de minderjarige, zijn leefomgeving of elke andere persoon die hulp vraagt voor de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving ;
- 6° geïndiceerde hulp : hulp die blijkens de indicatiestelling, bedoeld in artikel 9, § 1, tegemoetkomt aan een concrete hulpvraag.

HOOFDSTUK II

Territoriaal toepassingsgebied

Artikel 3

Dit decreet regelt de invoering van de integrale jeugdhulp bij wijze van experiment in de volgende pilootregio's :

- 1° het gerechtelijk arrondissement Antwerpen ;
- 2° het gerechtelijk arrondissement Gent ;
- 3° de gerechtelijke arrondissementen Tongeren en Hasselt.

HOOFDSTUK III

Doel, draagwijdte en principes van de integrale jeugdhulp

AFDELING I

Doel en draagwijdte van de integrale jeugdhulp

Artikel 4

§ 1. Integrale jeugdhulp biedt, op grond van een vraag of een behoefte, aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving een continuüm van hulp aan, gaande van informatieverstrekking en adviesverlening tot en met residentiële hulp.

Ze verloopt in dialoog met de minderjarigen en hun leefomgeving en beoogt hun ontplooiingskansen te vrijwaren en hun welzijn en gezondheid te bevorderen.

§ 2. Integrale jeugdhulp hanteert het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, ondertekend in New York op 20 november 1989, als referentiekader. De

bepalingen van dit verdrag dienen te allen tijde gerespecteerd te worden.

Artikel 5

Integrale jeugdhulp bestrijkt minstens het hulpaanbod dat zich tot minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving richt bij of krachtens :

- 1° het decreet van 29 mei 1984 houdende oprichting van de instelling Kind en Gezin ;
- 2° de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990 ;
- 3° het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;
- 4° het decreet van 19 december 1997 betreffende het Algemeen Welzijnswerk ;
- 5° het decreet van 18 mei 1999 betreffende de Geestelijke Gezondheidszorg ;
- 6° het decreet van 1 december 1998 betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding.

AFDELING II

Principes van de integrale jeugdhulp

Artikel 6

Integrale jeugdhulp gaat uit van de principes die in deze afdeling vervat liggen.

Artikel 7

§ 1. De hulpaanbieders uit de verschillende sectoren delen hun hulpaanbod dat op minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving gericht is, in modules in volgens de regels die de Vlaamse regering vaststelt.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels inzake het onderscheid tussen het hulpaanbod dat rechtstreeks toegankelijk is en het hulpaanbod dat onrechtstreeks toegankelijk is. Zij houdt daarbij rekening met de maatschappelijke kost die geconcre-

tiseerd kan worden door ondermeer de frequentie, de duur, de intensiteit en de betaalbaarheid van een hulpaanbod.

§ 2. Met inachtneming van de bepalingen van deze afdeling en voor zover zij in staat zijn passende hulp te verlenen, garanderen de hulpaanbieders, bedoeld in § 1, hulpverlening aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving tot uitputting van hun daartoe bestemde capaciteit.

Artikel 8

§ 1. De hulpaanbieders uit de verschillende sectoren, die binnen de pilootregio rechtstreeks toegankelijke hulp aanbieden, verbinden zich tot een functionele samenwerking die vastgelegd wordt in een geschreven document.

Dit regionale netwerk van rechtstreeks toegankelijke hulp :

- 1° zorgt voor een gedifferentieerd en complementair hulpaanbod dat hulp op maat aan minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving mogelijk maakt ;
- 2° garandeert dat, indien aan een minderjarige of aan een minderjarige en zijn leefomgeving hulp wordt verleend door twee of meer hulpaanbieders van het netwerk, de ene hulpvorm op de andere wordt afgestemd en daarop naadloos aansluit.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen aangaande het regionale netwerk.

§ 2. Hulpvragers kunnen hun vraag om rechtstreeks toegankelijke hulp rechtstreeks richten tot de hulpaanbieders die van het regionale netwerk deel uitmaken. Deze garanderen dat de hulpvrager onmiddellijk de meest passende hulp krijgt aangeboden. Indien een hulpaanbieder geen passend antwoord kan bieden op een hulpvraag verwijst hij de hulpvrager onmiddellijk door naar de meest passende hulpaanbieder binnen het netwerk.

§ 3. Het regionale netwerk stemt zijn hulpaanbod af op hulpprioriteiten.

Artikel 9

§ 1. Alleen indien een indicatiestelling tot die hulp besluit, verlenen hulpaanbieders aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving onrechtstreeks toegankelijke hulp.

Die indicatiestelling stelt op basis van verzamelde en geïnterpreteerde diagnostische gegevens betreffende de minderjarige en zijn leefomgeving op een onafhankelijke en objectieve wijze vast welke hulp voor de minderjarige of voor de minderjarige en zijn leefomgeving het meest passend is naar aard, inhoud, omvang en urgentie. Zij geeft zowel de meest aangewezen hulp als de hulp, die minimaal zou moeten verleend worden, op.

Binnen de pilootregio kan uitsluitend een team, dat multidisciplinair is samengesteld en waarin verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn, die indicatiestelling uitvoeren. De Vlaamse regering regelt de samenstelling en de werking van dat team.

Het team, bedoeld in het vorige lid, werkt op basis van diagnostische gegevens die worden verzameld overeenkomstig de regelgeving van de verschillende sectoren. Op eenvoudig verzoek van het team worden die diagnostische gegevens vanuit de sectoren aan het team bezorgd. Het team kan een aanvullend diagnostisch onderzoek vragen. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels.

§ 2. De toewijzing koppelt, indien de indicatiestelling tot onrechtstreeks toegankelijke hulp besluit, de geïndiceerde hulp aan een beschikbaar hulpaanbod.

Binnen de pilootregio kan uitsluitend een team, waarvan de Vlaamse regering de samenstelling en de werking regelt, die toewijzing uitvoeren. Het team werkt op basis van de aangeleverde indicatiestelling.

§ 3. Zowel de indicatiestelling als de toewijzing worden onafhankelijk van het hulpaanbod georganiseerd.

§ 4. De Vlaamse regering kan bepalen dat de teams, bedoeld in § 1, derde lid, en § 2, tweede lid, deel uitmaken van eenzelfde orgaan.

Artikel 10

§ 1. Om de uitvoering van onrechtstreeks toegankelijke hulp te faciliteren, kunnen de minderjarige

of de minderjarige en zijn leefomgeving een beroep doen op trajectbegeleiding. Tot de trajectbegeleiding moet bij de indicatiestelling, bedoeld in artikel 9, § 1, zijn besloten. De trajectbegeleiding wordt toegewezen conform artikel 9, § 2.

In afwijking van het eerste lid wordt trajectbegeleiding steeds aangeboden en kan zij door de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving niet worden geweigerd als aan de hulpverlening dwang is toegevoegd met toepassing van artikel 12.

§ 2. Als trajectbegeleiding toegewezen is, zorgt een trajectbegeleider voor de inhoudelijke bewaking en de opvolging van het individuele hulpverleningstraject teneinde de continuïteit en de samenhang van de verleende hulp te garanderen. Dit gebeurt in samenspraak met de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving en de betrokken hulpaanbieders. De trajectbegeleider informeert de minderjarige en zijn leefomgeving over de mogelijkheden inzake hulpverlening.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende de trajectbegeleiding en betreffende de functie van trajectbegeleider.

Artikel 11

Binnen de pilootregio wordt een permanent aanbod van crisishulp georganiseerd. Crisishulp garandeert een onmiddellijke en dringende interventie van de betrokken hulpaanbieders in een crisissituatie.

Artikel 12

Geïndiceerde en overeenkomstig artikel 9, § 2 toegewezen hulp die ook na bemiddeling niet vrijwillig wordt aanvaard door de minderjarige of door de minderjarige en zijn leefomgeving, kan enkel door de jeugdrechtbank of de jeugdrechter met dwang worden opgelegd. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende de bemiddeling.

Artikel 13

Teneinde binnen de pilootregio het hulpaanbod optimaal te kunnen afstemmen op de aanwezige behoefte aan hulp voor minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving registreren de hulpaan-

bieders van de verschillende sectoren, het regionale netwerk en de teams die belast zijn met de indicatiestelling en de toewijzing gegevens met betrekking tot de hulpvragen, de hulpvragers, de verleende hulp en de minderjarigen of de minderjarigen en hun leefomgeving, aan wie hulp werd verleend.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de gegevensregistratie en -verwerking, onverminderd de toepassing van de regelgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

HOOFDSTUK IV

Implementatie van de integrale jeugdhulp

Artikel 14

De Vlaamse regering voert de integrale jeugdhulp in de pilootregio's in.

Indien dat daarvoor noodzakelijk is, kan ze bij besluit regels uitvaardigen die afwijken van de bepalingen van de in artikel 5 vermelde decreten en kan ze de uitvoering van sommige van die decretale bepalingen schorsen.

De in de vorige leden bedoelde besluiten worden binnen twee maanden na hun goedkeuring ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams Parlement, dat ze binnen zes maanden na hun goedkeuring bekrachtigt.

Artikel 15

In elke pilootregio worden de principes van de integrale jeugdhulp, die vervat liggen in hoofdstuk III, afdeling II, vertaald naar concrete projecten. Deze projecten worden aangestuurd door een regionale projectleider die door de Vlaamse regering wordt aangesteld.

Artikel 16

Vóór 1 januari 2004 wordt aan het Vlaams Parlement een rapport voorgelegd waarin de bevindingen en de conclusies van de experimenten zoals ge-

organiseerd door dit decreet, evenals de eventueel te wijzigen wetgeving, worden weergegeven.

HOOFDSTUK V

Slotbepaling

Artikel 17

Dit decreet treedt in werking op 1 juli 2002 en houdt op van kracht te zijn op 30 juni 2004.
